

1934-1935 TÜRK-AMERİKAN TAZMİNAT ANLAŞMASI VE GÜNÜMÜZE YANSIMALARI

(THE 1934-1935 TURKISH-AMERICAN COMPENSATION AGREEMENT AND ITS IMPLICATIONS FOR TODAY)

Prof. Dr. Kemal ÇİÇEK
Türk Tarih Kurumu/
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet: *Son dönemde Ermeni Sorunu'nda öne çıkan en önemli konuların başında Amerika'da Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılmış olman tazminat davaları gelmektedir. Ancak bu konu, şu ana kadar Türkiye-ABD ilişkilerini konu alan eserlerde çok az bahsedilmiştir. Bu çalışmada Türkiye ile Amerika arasında 1934 yılında imzalanan bu tazminat anlaşmasının müzakere süreci ve sonuçları incelenmektedir.*

Anahtar Kelimeler: *Türkiye, Amerika, Tazminat*

Abstract: *Recently, among the most significant issues emerging within the Armenian Question firstly comes the actions for compensation filed in America against the Republic of Turkey. However, until now, this issue has merely been mentioned in articles concerning Turkey-US relations. This article examines the negotiation process and consequences of this Compensation Agreement signed between Turkey and America in 1934.*

Key Words: *Turkey, U.S., Compensation*

Giriş

Bugünlerde Ermeni meselesi bağlamında gündemdeki en önemli konulardan birisi I. Dünya Savaşı sırasında terk edilmiş, müsadere edilmiş veya ordu ihtiyaçları için el konulmuş mallardan dolayı daha çok diaspora Ermenilerinin Türkiye'den tazminat istemeleridir.¹ Ermeniler bu taleplerini her platformda dile getirmekte, bu konuda çeşitli eserler kaleme almaktadırlar.² Bu taleplerin haklılığı

1 Bkz. "Türkiye'den Tazminat İsteyecekler", *Akşam*, 9 Mart 2010. "Ermenilerden Türkiye'ye Dava", *Akşam*, 31 Temmuz 2010. Atatürk'ten Ermeni ve Rumlara Tazminat", *Habertürk*, 7 Kasım 2009. "Heirs of Armenian Genocide Victims Claim Compensation from Victoria German Insurance Company" *PanArmenian.net*. 5 Aralık 2005.

2 Bu konuda en son yazılan eser için bkz. Hrayr S. Karagueuzian- Yair Auron, *A Perfect Injustice: Genocide and Theft of Armenian Wealth*, Transaction Publ., New Brunswick, Londra, 2009.

veya hukuken geçerliliği basın ve yayın organlarında sıklıkla tartışılmasına rağmen Türk tarih yazımında bu önemli konuya karşı duyarsızlık sürmektedir. Hâlbuki tazminat talepleri 1933 yılına kadar Türkiye ile ABD arasında çözüm bekleyen en önemli sorunlardan birisi olmuştur. Buna rağmen Türkiye ile Amerika arasındaki ilişkilere odaklanan eserlerde konunun ele alınmamış olması, hatta geçen yıl çıkan bir doktora tezine kadar yokmuş gibi görülmesi düşündürücüdür.³ Hâlbuki Roger R. Trask adlı Amerikalı araştırmacı 1971 yılında yayınladığı kitabında tazminat anlaşmasının Türkiye ve Amerika arasında çok önemli bir sorun olduğu tespitinde bulunarak konuyu oldukça fazla yer vermiştir.⁴ Bu makalede Türkiye ile Amerika arasında 1934 yılında imzalanan bu tazminat anlaşmasının müzakere süreci ve sonuçları ele alınacaktır.⁵

Tazminata Konu Olan Terk Edilmiş veya Müsadere Edilmiş Mal Varlıkları

Birinci Dünya Savaşı sırasında Ermenilerin tehcir edilmesi ile bağlantılı olarak tartışılan en önemli konulardan birisi de Emval-i Metruke, yani tehcir edilen Ermenilerin geride bıraktıkları mal varlıklarıdır. Ermenilerin sevkleri esnasında çıkarılan çeşitli yönetmelikler geride bırakılan mal, mülk ve borçların emanet altına alınması veya tasfiye edilmesiyle ilgili düzenlemeler yapılmış olduğu bilinmektedir. Bu düzenlemelerin en meşhuru 30 Mayıs ve 10 Haziran 1915 yapılmış olanlarıdır. Bu yönetmeliklerle başka yerlere nakledilen Ermenilere ait mal, mülk ve terk edilen arazilerin devlet tarafından koruma altına alınması emredilmektedir. 30 Mayıs 1915 tarihli 15 maddelik yönetmeliğin 2. maddesi “nakledilecek Ermeniler, taşınabilir bütün mallarını ve hayvanlarını birlikte götürebileceklerdir” demektir.⁶ Geride bırakılan mallar hakkında esas düzenlemeleri içeren 10 Haziran tarihli ve 34 maddelik yönetmelik ise başka yerlere nakledilen Ermenilere ait mal ve mülklerin ne şekilde koruma altına alınacağını ve hangi esaslar çerçevesinde tasfiye edileceğini ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu yönetmeliğin en dikkat çekici maddelerinde birisi 3. madde olup, burada koruma altına alınan eşyanın cinsi, miktarı, değeri ve sahiplerinin isimlerinin detaylı bir şekilde deftere kaydedildikten sonra kilise, okul, han gibi depo olmaya uygun yerlere götürülecek ve sahipleri ayırt edilebilecek şekilde, ayrı ayrı yerleştirilerek korunmasına özen gösterilmesi emredilmektedir. Daha da önemlisi “eşyanın miktarı, değeri ve sahipleri ile koruma altında oldukları yerleri gösteren tutanakların aslı yerel idareye, kopyası ise Emvâl-i Metrûke Komisyonu’na teslim edilecektir” diye belirtilmektedir. Yine aynı

3 Semih Bulut, *Atatürk Dönemi Türkiye-ABD İlişkileri (1923-1938)*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2010, s. 171-180.

4 Roger R. Trask, *The United States Response to the Turkish Nationalism and Reform 1914-1939*, The University of Minnesota Press, Minneapolis, 1971, s. 200-11.

5 Anlaşma TBMM tarafından 25.12.1934 tarihinde onaylandı. ABD ise 22 Mart 1935’de anlaşmayı yürürlüğe koydu.

6 Askerî Tarih Belgeleri Dergisi (ATBD) 83 (Mart, 1983), s. 129-33. Belge No. 1916; Krş Arşiv Belgelerinde Ermeni Faaliyetleri, Genelkurmay Başkanlığı, Ankara, 2005, C.1, s. 132-33. (Bkz. Ek-II).

yönetmeliğin 5. maddesinde bozulacak eşyalar ile hayvanların açık artırma ile satılarak bedelinin, sahipleri belli ise adına, değilse köy veya kasaba adına mal sandıklarına emanet edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Tasfiyeler sonucu elde edilecek gelirlerin değerlendirilmesine dair 22. maddede ise satış bedeli ve kiradan toplanan paraların sahipleri adına mal sandıklarına yatırılması ve daha sonra yapılacak başvurulara göre sahiplerine ödenmesi emredilmektedir. Bütün bu uygulamalar tehcir edilen insanlara geride bıraktıkları malların bedellerini devletten geri alma ümidi vermiştir.

Nitekim savaş sonrasında topraklarına geri dönen Ermenilere mal ve mülklerinin iade edilmesi konusunda hükümetin samimi bir çaba içinde olduğu anlaşılmaktadır. Tehcire tabi tutulan Ermenilerden geri dönmek isteyenlerin dönmeleri için 18 Aralık 1918 tarihinde çıkarılan kararnamenin 3, 10 ve 11. maddeleri mal, mülk ve diğer maddi varlıkların iadesine açıklık getirmektedir. 3. maddede açıkça dönecek olanlara ev ve arazilerinin teslim edilmesi emredilmektedir.⁷ Aynı kararnamenin 10. maddesinde ise hazineye intikal eden malların da mal müdürlerinin onayına bağlı olarak iade edilmesi gerektiği belirtilmektedir. İade süreciyle ilgili en önemli sorun ise muhacirlere tahsis edilen ev ve araziler idi. Ancak bu konuda da kararname muhacirlere satılmış olsa bile esas mülk sahiplerinin dönmeleri halinde iadenin yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Tehcire tabi tutulan Ermenilerden geri dönmek isteyenlerin dönmeleri için 18 Aralık 1918 tarihinde çıkarılan kararnamenin 3, 10 ve 11. maddeleri mal, mülk ve diğer maddi varlıkların iadesine açıklık getirmektedir.

Bu iadeler ve karşılaşılan sonuçlar bu makalenin konusu dışında olduğu için detaya girmek niyetinde değiliz. Bununla birlikte Müslüman göçmenlere tahsis edilmiş mal ve mülklerin iadesinde bazı zorluklarla karşılaşılmış olmasına rağmen devletin ısrarla iadeleri gerçekleştirdiğinin bazı yerel çalışma sonuçlarından açıkça anlaşıldığını belirtmekle yetinelim.⁸ Ne kadar kişinin iade sürecinden yararlandığı henüz çalışmaların az olması nedeniyle kesin olarak ortaya konulamamaktadır. Ancak burada vurgulanması gereken en ilginç noktalardan birisi mal ve mülklerin iadesinden sınır dışına çıkmış olanların yararlanamaması hususudur.⁹ Dolayısıyla çeşitli sebeplerle I. Dünya savaşından sonra ülkeye dönmemiş ya da başka bir ülkenin vatandaşlığına geçmiş olan insanların mallarının tasfiyesinde belirsiz bir durum ortaya çıktı. Bu konumda olan kişilerin sorunlarının çözümü ancak uluslararası antlaşmalar yapılması ile mümkün olacaktı.

7 BOA, BEO, nr. 341055.

8 Taha Niyazi Karaca, *Ermeni Sorununun Gelişim Sürecinde Yozgat'ta Türk Ermeni İlişkileri*, Ankara 2005.

9 Geri dönüş kararnamesinin 15. maddesinde "Osmanlı sınırları dışına çıkıp da geri dönmek isteyen Ermeniler, yeni bir emre kadar kabul edilmeyecek" denilmektedir. Bkz. BOA, BEO, nr. 341055. Krş. Hikmet Özdemir ve diğ., *Ermeniler Sürgün ve Göç*, Türk Tarih Kurumu, 3. Baskı, Ankara, 2010, s. 120.

Nitekim Kafkasya'ya firar eden Ermeni kökenli Osmanlı vatandaşlarının geride bıraktıkları mal ve mülklerinin tasfiyesi de Gümrü Antlaşması (2Aralık 1920) ile çözüme kavuşturulmaya çalışıldı. Gümrü Antlaşması'nın 6. maddesi ile Osmanlı Devleti'ne karşı silahlı mücadeleye girmemiş ya da katliamlara katılmamış olan Ermenilerin yurtlarına dönmelerine izin verildi. Bunlar uygar ülkelerdeki gibi azınlık haklarından yararlanabileceklerdi. Yine aynı antlaşmanın 7. maddesi antlaşmanın onayından itibaren bir yıl içinde dönmeyenlerin haklarını kaybedeceklerini hükme bağladı.¹⁰ Ne var ki bu antlaşma Sovyetler Birliği tarafından Taşnakların iktidardan uzaklaştırılması yüzünden yürürlüğe girmedi. Bu defa Kars Antlaşması (13 Ekim 1921) ile geride kalan Ermeni mallarının tasfiyesi işi çözülmeye çalışıldı.¹¹ Antlaşmanın 14. maddesi ile taraflar altı ay içinde mültecilerle ilgili bir antlaşma yapmaya karar verdiler, fakat bu antlaşma yapılmış olsa bile elimizdeki literatüre göre henüz gün ışığına çıkarılmadı. Meclis tartışmalarına yansıyan sözlere bakılırsa Ermenilere 1922 yılının Mart ayına kadar geri dönmek için süre verildiği anlaşılmaktadır.¹²

Diğer taraftan güneydoğu bölgesine dönen ve mallarına tekrar sahip olan Ermeniler Fransızların bölgeden çekilmesiyle ülkeden tamamen ayrıldılar. Geride bıraktıkları mal ve mülkleri de artık ulusal bir soruna dönüştü. Ermenilerin geride bıraktıkları malları ve mülkleri gelişigüzel el koymalara konu olunca hükümet bu işe bir son verme gereği duydu. 20 Nisan 1922 günü TBMM kabul edilen "Memalik-i Müstahsaladan firar ve gaybubet eden ahalinin emval-i menkule ve gayrimenkullerinin idaresi hakkında kanun" ile geride kalan malların açık artırma ile satışının yapılması ve bedelin emaneten mal sandığına yatırılması kanunlaştı. Ermeniler geri dönerse meblağ kendilerine verilecekti.¹³

Kanaatimizce bu kanunun en önemli maddelerinden birisi 5. maddedir. Bu maddede savaş durumu veya siyasi sebeplerle firar edenlerin geride bırakılan mallarının da bu kanun kapsamında olduğu hükmü yer alıyordu. Ayrıca kanunsuz olarak mallara el koyanların bir hafta içinde hükümete menkul ve gayrimenkülü teslim etmesi de kanunda (Madde 3) yer aldı. Böylece TBMM Hükümeti Osmanlı vatandaşı Ermenilerin geride bıraktıkları mallarla ilgili yasal düzenlemeleri yerine getirmiş oldu. Kanunun çıkarılması hiç de kolay olmadı, zira milyonlarca Müslüman göçmen de mallarını terk edip gelmişler, fakat hiçbir Balkan ülkesinde onlar için benzeri bir kanun çıkarılmamıştı. Bu yüzden bazı milletvekilleri terk edilen mal ve mülklere el konulmasını savunmuştu. Bununla birlikte şu hususu vurgulamak gerekir ki kanunun yayınlanmasıyla çok az gayrimüslim mallarını geri alabildi, çünkü özellikle

10 İsmail Soysal, *Türkiye'nin Siyasi Andlaşmaları (1920-1945)*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1983, C. I, s. 20-21.

11 Soysal, *Türkiye'nin Siyasi Andlaşmaları*, s. 45.

12 *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre 1, C. 19, İctima' senesi 3, 28. İctima', 16 Nisan 1338, TBMM Matbaası, Ankara, 1959, s. 217.

13 *TBMM Kavanin Mecmuası*, Cilt 1, Devre 1, TBMM Matbaası, Ankara, 1943, s. 265.

Ermenilerin çoğu zaten ülkeyi terk etmişti. Ancak tasfiye süreci kanunda belirtilen şartlarla sürdü. Ülkeyi terk edenlerin geride bıraktıkları mallarına ya da bedellerine tekrar sahip olabilmeleri için artık uluslararası antlaşmalar yapılması zorunluluğu doğdu.

Nitekim Lozan Konferansı'nda konu sıklıkla gündeme geldi. Özellikle azınlık haklarının tartışıldığı komisyonlarda, Türkiye'den göç eden insanların da baskısıyla müttefikler geride kalan malların tazmin edilmesi için çalıştılar. Yapılan görüşmeler sonucunda Türkiye sadece 30 Ekim 1918-20 Kasım 1922 tarihleri arasında Müttefiklerin koruyuculuğu altında yapılmış işlemleri tanıyacağını deklare etti.¹⁴ Böylece Türkiye işgal kuvvetlerinin emlak-ı metrukeye dair yapmış oldukları işlemleri kabul etmekle yetindi ama asıl sorun aşılamamış oldu. Bu durum Türkiye'yi terk eden gayrimüslimlerin önemli bir kısmının göç ettiği Amerika'ya rahatsız etti. Amerika gözlemci olarak bulunduğu Lozan'da Türkiye ile ayrı bir antlaşma yaptı ve bu çerçevede kendi vatandaşlarının geride kalan mallarının tazminine dair görüşmeleri başlattı.

Türkiye- Amerika Birleşik Devletleri Tazminat Görüşmelerinin Başlaması

Tazminat sorununun görüşülmesi isteğinin Amerikan heyetinden geldiği anlaşılmaktadır. Lozan Konferansı esnasında faaliyetlerini artıran Ermeni örgütleri Amerikan heyetine Türkiye'de kalan malları için tazminat alınmasına yönelik olarak Türk heyetiyle görüşmesi için baskı yapıyorlardı. Ayrıca Türkiye'de önemli yatırımları olan American Board For Foreign Missions da yatırımlarının korunması için görüşülmesini Amerikan heyetinden talep ediyordu. Türkiye ise Lozan'da gözlemci statüsünde bulunan ABD heyetiyle de bir antlaşma yapmak ve bu ülke ile diplomatik ilişki kurmak istiyordu. Amerikan heyeti tazminat konusunu yapılacak Türk-Amerikan antlaşmasına dahil etmek istiyordu. Türk heyeti ise bu konunun ayrıca ele alınmasını daha uygun bulduğunu belirtiyordu. Nihayet taraflar Türk görüşü üzerinde uzlaştı ve Türkiye ile Amerika arasında Lozan Anlaşması'nın¹⁵ imzalanmasından sonra tazminat sorunu ile ilgili görüşmelerin 20 gün sonra başlaması kararlaştırıldı.¹⁶

Amerika'nın geri adım atmasının nedeni tazminat taleplerinin çokluğu, fakat Amerika'nın henüz bunları sınıflandırıp bir liste haline getirememiş olmasıydı. Türkiye ise talep dosyalarının detaylı bir şekilde tasnif edilip ana başlıklar halinde müzakere edilmesinde ısrar ediyordu.¹⁷ Bu yüzden ABD geri adım attı ve

14 *Yaşayan Lozan*, ed. Çağrı Erhan, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2003, s. 233-35.

15 Bu antlaşmanın Müttefiklerle Türkiye arasında imzalanan Lozan Antlaşması ile karışmaması için "Küçük Lozan Antlaşması" da denilmektedir.

16 NARA 711.672/172.

17 *Foreign Relations of United States (FRUS)* 1923, C. 2, s. 1190-91

görüşmeler ancak 93 gün gecikmeyle 7 Kasım 1923 tarihinde başladı.¹⁸ Görüşmelerde Amerika Birleşik Devletleri'ni Yüksek Komiser Amiral Mark Bristol'un başkanlığında G. Howland Shaw ve Edgar W. Turlington, Türk heyetini ise Dışişleri Bakanlığı İstanbul temsilcisi Abdülhak Adnan (Adıvar) Bey başkanlığında Münir (Erteğin) ve İbrahim Bey temsil ediyordu.¹⁹

Görüşmeler sonucunda taraflar tazminat taleplerinin görüşülüp karara bağlanması için bir komisyon kurulmasını kararlaştırdılar. 24 Aralık 1923 tarihli nota teatisi ile bu karar resmîyet kazandı.²⁰ Bu notada Türk-Amerikan Lozan Antlaşması'nın parlamentolarda onaylandığını gösteren belgelerin karşılıklı teatisinden 6 ay sonra, İstanbul'da 2 Amerikalı 2 Türk'ten oluşan bir komisyon toplanacağı öngörülüyordu.²¹ Bu komisyon 6 ay içinde tazminat taleplerine dair dosyaları inceleyecek ve bir sonuca bağlayacaktı.²² Ancak bilindiği gibi Türk-Amerikan Lozan Antlaşması ABD Kongresi'nde reddedildi. Bunun üzerine taraflar tazminat talepleri ile ilgili sürecin kesilmemesi konusunda anlaşılardılar. 17 Şubat 1927 tarihinde Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasına dair bir "modus vivendi" çerçevesinde 24 Aralık 1923 günü tazminat talepleriyle ilgili olarak İstanbul'da teati edilen notaların yürürlüğe girmesi ve komisyon oluşturulması kararlaştırıldı.²³ Varılan uzlaşma gereği Lozan Antlaşması'nın ABD Kongresi'nde onaylanma sürecinin 1 Haziran 1928 tarihine kadar gerçekleşmemesi durumunda Tazminat Komisyonu'nun Konsolosluk İlişkileri ile Yerleşme ve İkamet Antlaşmalarının tasdiknamelerinin teatisinden altı ay sonra toplanmasına karar verildi. Nihayet söz konusu antlaşmaların 15 Şubat 1933 tarihinde yürürlüğe girmesi üzerine altı ay sonra, yani 15 Ağustos 1933'te İstanbul'da komisyon toplandı.²⁴ Bu defa komisyonun Türk üyeleri Şevki Bey ve Esat Bey, Amerikalı üyeleri ise G. Howland ve Julian E. Gillespie idi.²⁵

Komisyon Çalışmaları ve Tazminat Tartışmaları

Komisyon çalışmaları başladıktan sonra taraflar tazminata dair görüşmelerin hangi esaslar çerçevesinde yürütüleceği konusunda ön görüşmeler yaptılar. Amerikan Dışişleri Bakanlığı yapmış olduğu değerlendirmeler sonucunda kendilerine ulaşan

18 Bulut, *Atatürk Dönemi*, s. 171.

19 FRUS 1923, C. 2, s. 1179, Krş: Bulut, *Atatürk Dönemi*, s. 172.

20 Semit Bulut bu notanın Türk Hükümeti tarafından 6 Ocak 1924'te onaylandığını tespit etmiştir. Bulut, *Atatürk Dönemi*, s. 173.

21 T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30, 18, 1, 1/8, 44, 5, *Kararname*, 06.01.1924. Ek. 1. Bu kararnameyi temin etmemde yardımcı olan Dr. Semih Bulut'a müteşekkirim. Bkz. EK. XXX.

22 Trask, *The United States Response*, s. 35. Bulut, *Atatürk Dönemi*, s. 173.

23 FRUS 1927, C. 3, s. 796-97. Dışişleri Bakanı Tevfik Rüştü Bey'den Amerikan Yüksek Komiseri Amiral Bristol'a. NARA 711.672/583.

24 FRUS 1934, C. 2, s. 894. Dışişleri Bakanlığı'ndan Shaw'a.

25 Bulut, a.g.e. S. 174.

tazminat dosyalarında pek çok muğlâk ve şüpheli taleplerin bulunduğunu ve bunların her birinin ayrı ayrı incelenmesi, soruşturulması ve karara bağlanması için çok sayıda avukata ve komisyon üyesine ihtiyaç duyulacağını öngördü. Ayrıca bu tür bir çalışma çok uzun zaman alacak ve yüksek maliyetler getirecekti. Dolayısı ile yapılacak harcamaların alınacak tazminat tutarını bile aşabileceği endişesi ABD tarafında hâkim görüştü. Bu yüzden ABD bütün tazminat talepleri için Türkiye'nin maktu bir miktar (lump sum) ödemeyi kabul etmesinin komisyon çalışmalarını hızlandıracağını Türk tarafına ilettili.²⁶ Bu öneriyi yaparken ABD Dışişleri Bakanlığı Türkiye'nin de uzun süren komisyon çalışmalarından kaçınacağını ümit ettiğini, her iki tarafı da tatmin edecek adil bir uzlaşma arayışı çerçevesinde toplam tazminat taleplerinin makul sayılabilecek bir oranı üzerinde anlaşabileceğini belirtiyordu.

Aslında ABD Dışişleri Bakanlığı, kendilerine ulaşan talep dosyalarının büyük kısmının hukukten dayanaksız olduğu düşüncesindedir. Bakanlığın bu yüzden böyle bir girişimde bulunduğu anlaşılmaktadır. Nitekim ABD Dışişleri Bakanı Cordell Hull'dan İstanbul'daki Amerikan Büyükelçiliği Müsteşarı Howland

Amerikan komisyonuna göre tazminat taleplerin çok büyük bir kısmı uluslararası hukuk normlarına göre savunulabilir değildi.

Shaw'a gönderilen bir telgrafta tazminat talep dosyalarının tasnif edilmiş mevcut listelerinin Türk tarafına verilmesinden kaçınılması isteniyordu. Zira Amerikan komisyonu kendilerine teslim edilen tazminat talep dosyaları üzerinde bir çalışma yapmıştı. Bu çalışmaya göre bu taleplerin çok büyük bir kısmı uluslararası hukuk normlarına göre savunulabilir değildi. Miktersal olarak savunulabilir olduğu düşünülen talepler hakkında da ABD komisyonu bu miktarlara nasıl ulaşıldığı ve hangi tarihlere ait olduğu hakkında belirsizlik olduğunu düşünmektedir. Bu yüzden bunların da şimdilik Türk tarafına iletilmesini uygun görmüyordu.²⁷

Başka bir deyişle ABD heyetinin tazminat dosyaları henüz tekemmül etmemişti.²⁸ Hâlbuki komisyon dosyalar kendilerine iki yıl önce teslim edildiği için talep sahiplerine iddialarını destekleyecek kanıt temin etmeleri için yeni bir mektup göndermişti. Bu mektupta kanıt sunmayacakların ya da talep dosyalarını geri çekeceklerin Bakanlığı bilgilendirmeleri de istenmişti. Gönderilen bu mektupların içeriği konusunda yabancı basın organları da dâhil olmak üzere çeşitli dillerde geniş bir bilgilendirme faaliyeti yapılmış ve bu sayede 750 ek talep dosyası Bakanlığa intikal etmişti. Ancak Bakanlık bu dosyaları tazminat miktarı ve sayısına göre henüz tasnif edememişti. Bununla birlikte son gelen dosyalarla birlikte tazminat miktarının birkaç milyon dolar daha arttığı düşünülüyordu.²⁹

26 FRUS 1934, C. 2, s. 895. Trask, *American Response*, s. 201.

27 FRUS 1934, C. 2, s. 895. Cordell Hull'dan Howland Shaw'a. 4.04.1933.

28 Trask, *American Response*, s. 202.

29 FRUS 1934, C. 2, s. 896. Cordell Hull'dan Shaw'a. 4.04.1933.

ABD Dışişleri Bakanlığı'na toplam olarak 1880 dosya teslim edilmişti. Bu dosyalar iki grupta toplanmıştı. Birinci gruptaki dosyalarda tazminat talepleri miktar olarak belirtilmişti ve kesin olmamakla toplamda 24.150.000 dolardı. İkinci gruptaki dosyalarda ise miktar yabancı para cinsindedi ve yaklaşık olarak 12.075.000 dolar tutuyordu. Dolayısıyla talep edilen toplam tazminat 36.225.000 dolardı. Sonradan alınan 750 dosyadaki tazminat talebi de eklendiğinde toplam miktar yaklaşık olarak 55.000.000 dolara ulaşıyordu. ABD komisyonu Türk tarafına toplam tazminat taleplerinin miktarının bu kadar olduğunu açıklayacak, fakat yapılacak ilk görüşmelerde maktu miktar için pazarlığı bu miktarın %10 kadarı üzerinden, yani 5.000.000 dolardan başlatacağı. ABD Dışişleri'nden komisyona gönderilen talimatta Türk tarafının ABD vatandaşlığına geçen Osmanlı vatandaşları için tazminat ödeme konusundaki gönülsüz tutumu hatırlatılıyor ve kendilerinden bu kategorideki kişilerin sayısının ve tazminat taleplerinin miktarının istenebileceği belirtiliyordu. Hâlbuki yapılan dosya tasnifleri ışığında bu tür bir bilginin verilmesi imkânsızdı. Ayrıca ABD henüz taleplerin ne kadarının ABD vatandaşlığına geçmiş eski Osmanlı vatandaşlarından geldiğini belirleyememişti. Ancak liste hazırlıkları devam ediyordu ve tamamlanır tamamlanmaz komisyona iletilecekti.

Bu belirsizlikleri değerlendiren Dışişleri Bakanlığı komisyona gönderdiği 4 Nisan 1933 tarihli talimatta Türk tarafı ile yapılacak görüşmelerde uzlaşmacı ve yapıcı olunmasını tavsiye ediyordu. Türkiye'nin ekonomik durumunun göz önüne alınarak ABD'nin makul bir miktar üzerinde anlaşmaya hazır olduğu, ancak bunun için Türk tarafının da aynı derecede uzlaşmacı ve yapıcı olması gerektiği belirtiliyordu. ABD, iç kamuoyunda oluşacak tepki yüzünden görüşmelerin kesilmesini istemiyordu. Bu amaçla ABD komisyonu Türk tarafına sık sık komisyonun kurulması ve çalışmalara başlamasının ülkeler arasındaki antlaşmalar çerçevesinde olduğunu hatırlatacağı. Yine talimata göre komisyon maktu bir miktarın ödenmesinde ısrar edecek ve görüşmelere 5.000.000 dolar talebiyle başlayacaktı. Ayrıca ABD vatandaşlığına geçen Osmanlı vatandaşlarının tazminat taleplerinin karşılanmasını isteyecek, Türk tarafı direnirse yazılı gerekçe almaya çalışacaktı.

Görüldüğü gibi dosyaların içeriği açısından ABD komisyonun eli çok zayıftı. Bu yüzden dosyaların detayına girmeden tazminat sorununu makul bir maktu miktar elde ederek çözmek niyetinde idi. Komisyona başkanlık eden elçilik müsteşarı Shaw bu belirsizliklerden duyduğu rahatsızlığı bakanlığına yazdığı bir telgrafta belirtecek ve Türk tarafının tazminat taleplerinin içeriği hakkında haklı olarak bilgi istediğinde en azından taleplerin birçoğunun el koyma ve kamulaştırma sebebiyle olduğunu belirtme yetkisi isteyecekti. Ayrıca müsteşar maktu tazminat miktarının taksitler halinde ödenmesine ABD'nin rızası olduğunu söylemek için de yetki istiyordu.³⁰ Dışişleri Bakanlığında gelen cevapta, dosyaların içeriği konusunda Türk tarafı

30 FRUS 1934, C. 2, s. 898. Shaw'dan Dışişleri Bakanlığına. 3.05.1933.

ısrarla tafsilat istediği takdirde tazminat taleplerinin önemli bir kısmının Türk ordusu ve sivil bürokrasinin 1914-1922 yılları arasında yaptığı müsadere ve kamulaştırmalarla (ordu kullanımı için el koyma) ilgili olduğunu belirtmesi isteniyordu. Taksitlendirme konusu ise bir pazarlık kozu olarak kullanılacaktı.³¹

Bu yeni gelen talimatlar çerçevesinde ABD Elçilik Müsteşarı Shaw Türkiye'nin tutumunu öğrenmek için Dışişleri Bakanı Tevfik Rüştü Aras ile 8 Mayıs 1933 günü Ankara'da bir görüşme yaptı. Bu görüşmede Tevfik Rüştü Bey kendisine kişisel olarak maktu bir miktar üzerinde uzlaşmaya sıcak baktığını, ancak tazminat taleplerinin içeriği konusunda inceleme yapmadan uzlaşmaya gidilmesinin siyasi ve hukuki zorlukları olabileceğini belirtti. Nitekim ikinci bir görüşmede Tevfik Rüştü Bey, Shaw'a İsmet Paşa ile konuyu görüştüğünü hükümetin tazminat talepleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olmadan maktu ödeme konusunda görüşmelerde ilerleme olamayacağını ifade ettiğini ilettili. Tevfik Rüştü Bey müsteşardan tazminat dosyalarının bir listesini talep etti ve her dosya için şu bilgileri istedi:

*Başbakan İsmet İnönü
Amerikan temsilcisi
Shaw'a "ABD Türkiye'yi
borçlu bir ülke haline mi
dönüştürmek istiyor?"
diye sormuştu.*

1. Tazminat talep edenin adı ve doğum yeri
2. Tazminat miktarı
3. Tazminat talebinin niteliği ve nedeni
4. Tazminata konu olan olayın tarihi ve dava nedeni
5. Kanıtlar

Bu talepler kolay gibi görünse de ABD komisyonu için yerine getirilmesi zor isteklerdi çünkü komisyonun dosyaları çok eksikti. Shaw bu talepler masada kaldığı sürece ilerleme kaydetmenin zor olduğunu belirtiyordu. Türk tarafı ise tazminat taleplerinin bir listesini istemeye devam etti. Tevfik Rüştü Bey, Shaw ile yaptığı bir görüşmesinde bu istek listesinin komisyonda her dosyanın tek tek ele alınıp müzakere edileceği anlamına gelmediğini, ancak körü körüne de bir maktu miktar tespit etmek istemediklerini söyledi. Türk tarafı dosyaları ve tazminat taleplerini görerek talep edilen miktar hakkında bir fikir edinmek istiyordu.³² Hatta Başbakan İsmet İnönü Amerikan temsilcisi Shaw'a "ABD Türkiye'yi borçlu bir ülke haline mi dönüştürmek istiyor?" diye sormuştu.³³

31 FRUS 1934, C. 2, s. 899.

32 FRUS 1934, C. 2, s. 899-900. Shaw'dan Dışişleri Bakanlığına. 10.05.1933

33 Trask, *American Response*, s. 202.

Türk tarafının ısrarı karşısında Shaw, Bakanlığı'ndan hiç olmazsa listenin bir kısmının kendisine gönderilmesini istedi. Bakanlık 1 Temmuz'dan önce listenin hazır olmayacağı bilgisini ilettili. Görüşmeler bu şekilde zorlukla ilerlerken 27 Haziran 1933 tarihinde Türk Dışışleri'nden ABD elçiliğine gönderilen bir telgraf Amerikan tarafının işini daha da zorlaştırdı. Türkiye tazminata konu olan olayın yaşandığı tarihte Osmanlı vatandaşı olan kişilerin tazminat taleplerinin komisyonda görüşülemeyeceğini, yani tartışmasız ABD vatandaşı olanlar için tazminat görüşmeleri yapacağını belirtiyordu. Üstelik Türkiye yasalarına göre tazminata konu olayın yaşandığı tarihte anne-babaları Osmanlı vatandaşı olan kişilerin çocukları da hala vatandaş olarak kabul ediliyordu. Hâlbuki Amerikan taleplerinin çoğu Osmanlı'dan izin almadan ABD vatandaşı olan kişilere aitti ve ABD yasalarına göre vatandaş olmak için başka ülkeden izin almak gerekmiyordu.³⁴ İki ülke arasında tarihi çok eskilere giden bir sorun bir kez daha gündeme gelmişti.³⁵

Bununla birlikte ABD'nin bu sorunu göz ardı ederek müzakerelere başladığı anlaşılıyor. Çünkü müzakereler 15 Ağustos 1933 tarihinde başladığında ABD heyeti Türk tarafına sunulmak üzere üç liste hazırlamıştı. Birinci listede sadece ABD vatandaşı olan ve asla Osmanlı veya T.C. vatandaşı olmamış 95 talep dosyası vardı. Bu listedeki talepler kendi ifadelerine göre sağlam kanıtlara dayanıyordu. Aynı kategorideki ikinci listede 280 talep dosyası bulunmaktaydı ve henüz içerik olarak inceleme aşamasındaydı. Üçüncü liste ise 1504 dosyadan oluşmaktaydı ve talep sahipleri halen ABD vatandaşı olan eski Osmanlı vatandaşları idi. Üç listedeki toplam dosya sayısı 1880 idi ve talep edilen tazminat tutarı da 55 milyon dolardı. ABD heyeti Türk tarafının sorduğu koşulları sadece ilk listedeki dosyaların karşıladığının farkındaydı. Bu yüzden toplam tazminat talep tutarının sadece %10 kadarını almaya razıydı. Ayrıca tek tek dosyalar üzerinde görüşmeler yapılmasının gereksiz zaman ve kaynak israfı olacağını savunuyordu.³⁶

Aslında Türk tarafı da maktu bir ödeme yapma fikrine sıcak bakmaktaydı. Nitekim 1933 yılının Kasım ayında Türk Dışışleri Bakanı ABD büyükelçisine gayri resmi olarak maktu ödeme için 500.000 dolar teklif edebileceklerini ilettili.³⁷

Bu arada müzakereler başladıktan sonra Türk heyeti ilk listedeki dosyalar üzerindeki incelemesinin sonuçlarını ABD heyetine teslim ettiğinde, kanaatimizce çok büyük bir sürpriz ortaya çıktı. ABD Dışışleri Bakanlığı uzmanlarının tek tek incelediği ve sağlam delillere dayandığını iddia ettikleri dosyalar hakkında Türk komisyonu şu tespitleri yapmıştı:

34 FRUS 1934, C. 2, s. 902.

35 Amerika ile Osmanlı Devleti ve daha sonra Türkiye Cumhuriyeti arasında süre giden vatandaşlık sorunu için bkz. Trask, *American Response*, s. 188-216. Kemal Çiçek, "Tehcir Uygulaması ve Amerikan Vatandaşı Osmanlı Ermenilerinin Durumları", *XV. Türk Tarih Kongresi Kongreye Sunulan Bildiriler*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2010, C. 6, s. 2565-76.

36 FRUS 1934, C. 2, s. 902-904. Dışışleri Bakanı Vekili Philips'den Türkiye Büyükelçisi Skinner'e. 8.12.1933.

37 FRUS 1934, C. 2, s. 902. Amerikan Büyükelçisi Skinner'den Dışışleri Bakanlığına. 21.11.1933. Krş. Trask, *American Response*, s. 202.

- 1) Bazı dosyalardaki kişiler Türk vatandaşı görünmektedir. Örneğin Basil C. Coumoulis Lozan Antlaşması maddelerine göre Muhtelit Mübadele Komisyonu'na mallarını geri almak için Türk vatandaşı olduğu iddiasıyla bizzat başvurmuştur. (Bu örnekte Coumoulis'in Türk vatandaşı olduğundan ABD komisyonunu haberdar etmemiş olduğu anlaşılmaktadır.)
- 2) İddia sahiplerinin önemli bir kısmı taleplerini destekleyecek delillere sahip olmadığını beyan etmişlerdir. (Müsadere ve kamulaştırma kategorisindeki bu dosyaların numaraları verilmektedir.)
- 3) Dosyalardaki tazminat talepleri dosya sahipleri tarafından tek taraflı olarak belirlenmiştir. Bu talepler çok abartılıdır. Örneğin sınırdaki küçük bir kasaba olan Iğdır'da bulunan alelade bir değirmen ve 400 ton tahıl için talep edilen tazminat tutarı 442.000 dolardır. Iğdır'daki bir ev için de 58.500 dolar istenmektedir.
- 4) Aynı şekilde tazminat talepleri tutarsız ve abartılıdır. Örneğin Basil C. Coumoulis Mübadele Komisyonuna verdiği dilekçesinde 2600 Dolar istediği mülkler için ABD heyetine verdiği dosyada 26.100 dolar, yani 10 kat fazla miktar istemiştir.

Görüldüğü gibi Türk komisyon üyeleri ABD'nin verdiği listeleri ve dosyaları çok iyi çalışmış ve 10 taksitte 500.000 dolar maktu ödeme yapma tekliflerinin makul olduğunu iletmıştır. Ayrıca Türkiye'nin teklifinde müzakerelerin uzamasının ve çözümün gecikmesinin her iki tarafın da çıkarlarına ters olduğu belirtilmiş, Amerika'nın istediği tazminat tutarı kabul edilmemiştir.

Dosyalar üzerindeki bu değerlendirmelerin ABD'nin müzakerelerdeki durumunu zayıflatmış olduğu ABD heyetinin üstlerine ilettikleri raporlardan anlaşılmaktadır. Buna rağmen Shaw 30 Aralık 1933 tarihinde Ankara'da Şevki Bey ile yaptığı görüşmede Türkiye'nin teklifinin çok düşük olduğunu ve asla kabul edilmeyeceğini belirtmiştir. Shaw'un iddiasına göre, dosyaları hukuken güçlü ve belgeleri çok inandırıcı ABD şirketlerinin talep ettiği tazminat tutarları bile 15.000.000 dolardır. Yine Shaw'a göre savaş sırasında mal varlığına el konulduğu iddiasındaki MacAndrews and Forbes'un tazminat talebi bile 2.000.000 dolardır ve çok sağlam kanıtlara sahiptir. Benzeri nitelikteki 21 dosyadaki tazminat talebi tutarı ise 7.000.000 dolardır. Bu örnekler ışığında Shaw ellerinin güçlü olduğunu Şevki Bey'e göstermek istemiş olmalıdır. Buna karşılık Şevki Bey verilen örnekleri not etmiş ve en kısa zamanda inceleteceğini belirtmiştir.³⁸

38 FRUS 1934, C. 2, s. 906. "Memorandum by the American Delegate to the Turkish- American Claims Commission (Shaw) of a Conversation with the Turkish Delegate (Şevki Bey) on December 30, 1933?."

Bu arada 13 Ocak 1934 tarihinde ABD Dışışleri Bakanlığı'ndan Büyükelçi Robert P. Skinner'e gönderilen bir telgrafta müzakerelerin yeniden başlayacağı 15 Şubat 1934 tarihine kadar gayri-resmi görüşmelerin sürdürülmesi istenmektedir. Ayrıca heyete tazminat talebinde ısrarcı olmaları ve gerekirse dosyalar üzerinden müzakere yapmaları tavsiye edilmektedir. Zira komisyona başvuran Osmanlı vatandaşlığı söz konusu olmayan Amerikan vatandaşlarının sayısının 500 ve bunların talep ettikleri tazminat tutarının da 20.500.000 dolara ulaştığı belirtilmektedir. Heyete verilen diğer bir talimatta ise 15 Şubat 1934 tarihinde müzakereler başladığında fazla gecikmeden Türkiye'yi bir antlaşma veya protokol imzalamaya ikna etmeleri istenmektedir. Taslağı da gönderilen bu antlaşma veya protokol metninde dikkat çeken en yeni öneri üzerinde uzlaşma sağlanamayan taleplerin İsviçre'nin hakemliğine götürülmesidir.³⁹

ABD'nin bu girişime Türk tarafının olumlu baktığı anlaşılmaktadır. Çünkü Türk tarafı ABD'nin taslağını incelemiş ve kendi metnini 4 Şubat 1934 tarihinde iletmıştır.⁴⁰ Bu teklifte maktu ödeme miktarının sağlıklı bir şekilde tespit edilebilmesi için bütün dosyaların kendilerine teslim edilmesi istenmiş ve hakemlik konusu olacak taleplerin bundan sonra değerlendirilebileceği belirtilmiştir. Yani Türkiye anlaşmazlık konusu olan dosyaların İsviçre'nin hakemliğinde tahkime gitmesine itiraz etmemiştir. ABD elçisi Skinner bu teklif karşısında müzakerelerin en kısa zamanda uzlaşma ile sonuçlanmasına taraf olduklarını, zira görüşmelerin dosyalar üzerinde yapılması ve tartışmalı olanların hakeme gönderilmesinin çok zaman kaybettireceğini ve her iki taraf için de çok masraflı olacağını belirtmiştir. Ayrıca Skinner ABD Dışışleri Bakanlığı'na gönderdiği bir telgrafta meselenin hakeme götürülmesinden çok korktuğunu belirtmektedir. Bu da ABD'nin hakeme gitme teklifinin blöf olduğunu, Türkiye'nin itiraz etmemesinin şaşırtıcı bulunduğunu göstermektedir.⁴¹ Bu gelişmelerden sonra Skinner, Türk tarafından tazminat tekliflerini bir miktar artırmalarını istemiştir. Buna karşılık Türk tarafı duruşunu korumuş, ısrarla dosyalar ve tasnif edilmiş listelerin kendilerine teslim edilmesini, sadece ABD vatandaşlarının tazminat taleplerinin komisyonda ele alınmasını kabul edeceğini bildirmiştir.⁴²

ABD Dışışleri Bakanlığı 10 Şubat 1934 tarihinde Skinner'e gönderdiği telgrafta Türkiye'nin tekliflerinin büyük ölçüde kabul edildiğini ve bu esaslara göre müzakerelerin başlamasını onayladıklarını bildirdi. Sadece Türkiye'nin görüşmeleri ABD vatandaşı olanlarla sınırlı tutma ısrarına itiraz etti.⁴³ Türkiye bu ısrarından şartlı olarak vazgeçti. İlk aşamada uyruk sorununa bakılmadan maktu miktar

39 FRUS 1934, C. 2, s. 907-909. Dışışleri Bakanı Vekili Philips'ten Skinner'e. 13.01.1934.

40 FRUS 1934, C. 2, s. 909-910. Skinner'den Dışışleri Bakanlığına.

41 FRUS 1934, C. 2, s. 909-910. Amerikan Büyükelçisi'nden ABD Dışışleri Bakanlığına, 04.02.1934.

42 FRUS 1934, C. 2, s. 910. Skinner'den Dışışleri Bakanlığına. 8.02.1934.

43 FRUS 1934, C. 2, s. 911. Hull'dan Skinner'e.

üzerinde görüşmeler yapılacak, uzlaşma olmazsa dosyaların içeriğine bakılacak, fakat sadece ABD vatandaşlarının “Türkiye’de uğradıkları zarar” talepleri değerlendirilecekti. Amerika bu iki aşamalı müzakere teklifinin birinci aşamasını kabul etti ama müzakerelere zemin teşkil eden protokollere göre vatandaşlar arasında ayırım ve coğrafya sınırlaması yapılamayacağını iddia etti.⁴⁴

Bu gelişme sonrasında ABD komisyon üyelerinin sayısı artırıldı ve yeni hukukçular katıldı.⁴⁵ En dikkat çekici değişiklik ise elçilik müsteşarı Shaw’ın yerine ABD ve Meksika arasındaki tazminat görüşmelerini⁴⁶ yürüten avukat Fred K. Nielsen’in atanmasıydı.⁴⁷ Bu değişiklik ABD’nin görüşmeleri tecrübeli bir isim başkanlığında bir an önce sonlandırmak niyetinde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ancak Amerikan heyetindeki çekişmeler ve Shaw’un Nielsen’e karşı aldığı tavır Nielsen’in işini bir hayli zorlaştırmış gözükmektedir.⁴⁸

En dikkat çekici değişiklik ise elçilik müsteşarı Shaw’un yerine ABD ve Meksika arasındaki tazminat görüşmelerini yürüten avukat Fred K. Nielsen’in atanmasıydı.

Nitekim 21 Mart 1934 tarihinde yeniden başlayan görüşmeler oldukça verimli geçti. Bunda Nielsen’e gönderilen son talimatnamede yapılan telkinler etkili olmuş görünmektedir. Bu talimatnamede Nielsen’e dosyaları teker teker değerlendirmeden maktu bir ödeme konusunda uzlaşma aramaya çalışması, ancak bu olmazsa taslağı gönderilen protokol veya antlaşmayı görüşmesi söyleniyordu. Eğer Türk tarafı dosyaları teker teker değerlendirmekte ısrar ederse, gönülsüz de olsa sonunda buna razı olunabileceği belirtiliyordu. Bir diğer nokta da Türk tarafının maktu olarak 500.000 dolar olan teklifinin çok az olduğu ve kabul edilmeyeceği idi. ABD Dışişleri Bakanlığı sürecin çok fazla uzamadan sona erdirilmesini ve iki ülke arasındaki bu tek önemli sorunun bir an önce çözümlenmesini istiyordu. Bu yüzden Nielsen’e inisiyatif tanınmış ve müzakereler sırasında kanıtları yetersiz olan dosyaları geri çekebileceği talimatı verilmişti. ABD’nin tartışma konusu yapmayacağı yegâne husus eski Osmanlı yeni ABD vatandaşlarının durumunun ayrılması idi.⁴⁹ Ancak yukarıda da değinildiği gibi bu sorun vatandaşlık esasına göre hazırlanmış listeler sayesinde kısmen örtbas edilmiş, en azından görüşmeleri tıkamasının önüne geçilmişti. Böylece 13 Temmuz 1934’te varılan mutabakata göre

44 FRUS 1934, C. 2, 912. Dışişleri Bakanlığında Skinner’e. 23.03.1934.

45 Yeni katılan hukukçular Francis M. Anderson, John Maktos ve John W. Connely (Jr). Bkz. Bulut, a.g.e.,s. 175.

46 Trask, *American Response*, s. 204.

47 Fred K. Nielsen raporunda komisyon başkanı olarak atanma tarihini 12 Şubat 1934 olarak vermektedir. Bkz. Fred K. Nielsen, *American-Turkish Claims Settlement. Under the Agreement of December 24, 1923, and supplemental agreements between the United States and Turkey. Opinions and report prepared by Fred K. Nielsen. In accordance with the Act of March 22, 1935m 49 Stat. 67 U. S. Government Printing Office, Washington, 1937, s. 7.*

48 Trask, *American Response*, s. 205. Trask’ın Nielsen’in özel evrakı üzerinde yaptığı çalışmalara göre elçilik kendisine sekreteryaya vermemiş, Skinner de huzurun kabul etmemişti.

49 FRUS 1934, C. 2., s. 913-18. Dışişleri Bakanlığında Amerikan Komisyon Başkanı Nielsen’e. 13 Temmuz 1934.

Osmanlı tebaasından olup Amerikan tabiiyetini de alanların tazminat talepleri anlaşma kapsamına alındı. Taraflar maktu bir miktar üzerinde müzakereleri sürdürmeyi kararlaştırdıkları için alınacak tazminat bütün talep dosyalarını kapsayacaktı.⁵⁰

Nitekim belirtilen koşullar altında Mart-Ağustos 1934 tarihleri arasında geçen yaklaşık beş aylık sürede taraflar çok verimli görüşmeler yaptılar. Türkiye vatandaşlık sorununu masaya getirmede. ABD de tazminat miktarı telaffuz etmedi. Nielsen yaptığı görüşmeleri ve talepler hakkındaki gözlemlerini 14 Ağustos 1934 tarihli yazısıyla ABD Dışişleri Bakanlığına şu ana başlıklarda bildirdi:

1. Yaklaşık 12,099,994.18 dolar tutarındaki “ciddi talepler”.
2. 1,419,614.60 dolar tutarındaki “ilk bakışta haklı görülen fakat ikna edici olmayan talepler”.
3. 1,366,242.32 dolar tutarındaki talepler. Bunların Türk Hukuk Sistemi kapsamında terk edilmiş mallara ilişkin olduğu düşünülmektedir.(Bu kategorideki talepler Amerikan heyetinin bu hukuk sistemini inceleyebilmesi için şimdilik askıya alınmıştır.)
4. Yaklaşık 49,347.78 dolar tutarındaki “önemsiz talepler”. (Az sayıda olan bu talepler reddedilmemişlerdir, az miktarda tazminat gerektireceği veya hiç tazminat gerektirmeyeceği için göz ardı edilmişlerdir.)
5. 905,953.47 dolar tutarındaki Türk delegasyonunun bazı incelemeler yapmasına müsaade etmek amacıyla ertelenen talepler.
6. Yaklaşık 1,665,026.36 dolar tutarındaki “ciddi olmayan davalar”. (Bu sınıf komisyonun oybirliğiyle alınmış kararına göre hukuki temeli olmayan talepleri içermektedir.)
7. Daha detaylı bir incelemeden sonra Amerikan komisyonunun hukuken asılsız bulunduğu çok sayıda (yaklaşık 600) talep. Türk Delegasyonuna bu taleplerin bir listesi sunulmuştur.
8. Çifte uyruklu, Türk ve Amerikalıların sorunlarına müteallik birkaç dava.

Nielsen ABD Dışişleri Bakanlığı’na müzakere süreci ile ilgili olarak 16 Ağustos 1934 tarihli yazısında yaptığı değerlendirmede komisyonun elindeki yaklaşık 2500 dosyadan tartışılmalı olanlar çıkartılsa bile ciddi dosyalarındaki tazminat tutarının 15.841.150 dolar olduğunu, bu miktarın %15’inin, başka bir deyişle 2.500.000 dolar tazminat talebinin makul olduğunu ifade etti.⁵¹ Böylece Amerikalı bir yetkili ilk defa

50 Nielsen, *Claims Settlement*, s. 15.

51 *FRUS* 1934, C. 2. s. 921. Ek 2. Nielsen’den ABD Dışişleri Bakanlığına. 16.08.1934.

başlangıçta talep edilen tazminat miktarının yarısını telaffuz etmiş oldu. Buna karşılık Türkiye uzun süre orijinal teklifinde direndikten sonra Nielsen'in tek tek bazı davaları örnek göstererek tazminat taleplerinin haklı olduğunu ispatlaması üzerine geri adım attı. Nielsen'in Bakanlığı'na yazdığı 5 Eylül 1934 tarihli raporunda belirtildiğine göre, Esat Bey Türkiye'nin 700.000 dolara çıkabileceğini belirtti. Nielsen tazminat taleplerinin tek taraflı ve abartılı olduğunu kabul ederek 1.500.000 dolara indi ve daha aşağı bir teklifi Washington'a bildiremeyeceğini belirtti. Ayrıca yazdığı raporda Türk tarafının teklifini 1.000.000 dolara çıkartabileceği olasılığından da söz etti.

Görüşmelerde herhangi bir ilerleme olmamasından şikâyet eden Nielsen Türk tarafına miktarda anlaşma olmadığı takdirde, müzakerelerin başlaması aşamasında belirtildiği üzere dosyalar üzerinde tek tek inceleme yapmaya hazır olduklarını belirtti.⁵² Bu gelişme üzerine uzun bir aradan sonra Şevki Bey 19 Eylül 1934 günü komisyon toplantısına katıldı ve yılda bir olmak üzere 12 taksit halinde 1.200.000 dolar ödemeyi teklif etti. Nielsen bu teklifin kabul edilmesi taraftarı idi. Tazminat taleplerinin çoğunun abartılı olduğunu, kanıtların yetersiz olduğunu, tek tek dosyalar üzerinde müzakerelere geçildiği takdirde çok zaman kaybedileceğini ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşullar da göz önüne alınarak bu teklifin kabul edilmesinin iki tarafın da çıkarlarına uygun olduğunu belirtti. Elçilik müsteşarı Shaw da teklifin kabul edilmesi fikrinde olduğunu belirtti. Ancak Dışişleri Bakanlığı'ndan gelen cevapta tazminat miktarının biraz daha artırılması ve taksitlerin 5 yıl içinde bitirilmesi için biraz da müzakere edilmesi istendi. Ayrıca 12 yıllık vadede %3 faiz oranı hesaba katıldığı takdirde Türkiye'nin teklifinin 995.400 dolara denk geldiği belirtildi. Bu itibarla Dışişleri Bakanlığı 1.500.000 dolar üzerinde anlaşmaya varılmasını veyahut da Türkiye'nin teklifini faizi ile ödemesinin teklif edilmesini bildirdi. Ancak Türkiye taviz vermezse Nielsen'e teklifi kabul etme yetkisi de verildi.⁵³ Nielsen durumu Şevki Bey ile görüştüğünde, kendisine bütçe imkânlarının yılda 100.000 dolardan fazla ödeme yapmaya imkân vermediği söylendi. Nielsen Dışişleri Bakanlığı'na ülkenin ekonomik koşullarının göz ardı edilmemesi gerektiğini belirterek teklifin kabul edilmesini istedi. Ancak kendisinin uzun zamana yayılan taksitlerden dolayı faiz almaya çalışabileceğini belirtti.⁵⁴ Şevki Bey ile yaptığı son görüşmede Nielsen ABD'nin teklifi %2.5 faiz ödenmesi koşuluyla kabul ettiğini bildirdi. Şevki Bey ise faizsiz olarak yılda bir 100.000 dolar olmak üzere 13 taksit, yani 1.300.000 dolar ödemeyi teklif etti.⁵⁵ Amerika bu teklifi nihayet kabul etti.

52 Nielsen dostlarına yazdığı mektuplarda Türklerden ve tavırlarından hoşlanmadığını yazıyor, görüşmelerin uzamasından duyduğu rahatsızlığı iletiyordu. Trask, *American Response*, s. 205.

53 *FRUS* 1934, C. 2. s. 930-31. Dışişleri Bakanı Hull'dan İstanbul Konsolosluğu (Elting)'e. 20 Eylül 1934. Krş: Trask, *American Response*, s. 207-08.

54 *FRUS* 1934, C. 2. s. 931. Nielsen'den Dışişleri Bakanlığına. 21.09.1934.

55 *FRUS* 1934, C. 2. s. 932. Dışişleri Bakanı Hull'dan İstanbul Konsolosluğu (Elting)'e.

Müttekâbil Metâlibin Tesviyesine Mütedair İtilafnâme ya da Türk-Amerikan Tazminat Antlaşması

Müzakerelerin sona ermesi ve antlaşma koşullarında anlaşılmaya varılması üzerine resmi adı “Metâlibin Tesviyesine Mütedair İtilafnâme” antlaşma 25 Ekim 1934 tarihinde imzalandı. Anlaşmaya Türkiye adına İzmir Milletvekili ve Dışişleri Bakanı Tefik Rüştü (Aras), Amerika Birleşik Devletleri Başkanı adına yetkili olan Fred Kenelm Nielsen imza koydular. Anlaşmanın tamamı 4 maddeden oluşuyordu:⁵⁶

*Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Amerika Birleşik
Devletleri Hükümeti'ne,
tazminat taleplerinin
tamamen tesviyesini
tazammun etmek üzere
faizsiz olarak (1.300.000)
Dolar verecektir.*

1. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti'ne, 24 kânunuevvel 1923 tarihli anlaşmada dâhil olan Amerika tebaaları taleplerinin tamamen tesviyesini tazammun etmek üzere faizsiz olarak (1 300 000) dolar (bir milyon üç yüz bin) dolar Amerika Birleşik Devletleri Doları verecektir. Bu meblağ, her senelik taksiti (100 000) olmak üzere on üç senede ödenecektir. İlk taksit işbu itilafnamenin Türkiye Büyük Millet Meclisince tasdikinden sonra 1 haziran 1936 tarihinde tediye olunacaktır.

2. Her iki Hükümet yukarıda zikredilen meblağın tediyesi suretile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin kendisine karşı dermeyan edilen yukarıda mezkur taleblere aid bütün borçlardan ibra edilmiş olacağını ve kezalik 24 kanunuevvel 1923 anlaşmasına dahil bütün taleplerin de kat'i surette halledilmiş ad ve telakki edileceğini kararlaştırmışlardır.

3. İşbu itilafname Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tasdik edilmek şartile imzasından itibaren mer'iyete girecektir.

Ankara yirmi beş teşrinievvvel bin dokuz yüz otuz dört tarihinde her ikisi de aynı kıymeti haiz olmak üzere Türkçe ve İngilizce iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Anlaşma, ABD açısından yürütmeye ilişkin bir özellik taşıdığı için Senato onayına sunulmadı. TBMM ise anlaşmayı 23 Aralık 1934'te yapılan oylama sonucu kabul etti. Bu anlaşmaya ilave olarak 1914-1917 yılları arasında ABD'de bulunan Osmanlı tebaasının menfaâtlerinin himaye edilmesi için ABD'nin harcadığı 23.824.86 doların T.C. tarafından Amerika'ya ödenmesi için de bir başka anlaşma imzalandı. Bu anlaşmaya göre söz konusu tutar yine senelik 13

56 *Düstur, 3. Tertip, C. 16, s. 490-92. T.C. Resmî Gazete, 2 Kanunusani 1935, s. 4616-17. Anlaşmanın tamamı için bkz. EK. XXX*

taksit şeklinde ödenecekti.⁵⁷ İlk taksitin ödenme tarihi 1 Haziran 1936 olarak belirlenmişti.⁵⁸

Tazminat Anlaşmasının Kapsamı

Görüldüğü gibi bu anlaşma ile Türkiye Amerika vatandaşlarının taleplerinin tamamen karşılanması karşılığında bir maktu tutarın ödenmesini öngörmektedir. Burada özellikle 24 Kânunuevvel 1923 anlaşmasına atıfta bulunulması çok önemlidir. Çünkü müzakereler sırasında da gündeme geldiği gibi anlaşmalara zemin teşkil eden bu protokollerde talep sahiplerinin daha önceki vatandaşlıkları sorgulanmamaktadır. Bu durum, anlaşmanın bütün taleplere karşılık olarak bir maktu ödeme yapılmasını karara bağladığını hükme bağlamaktadır. Başka bir deyişle, ABD tazminat anlaşmasını bütün vatandaşları için istemiştir. Amerikan vatandaşı olmuş bütün Rum, Ermeni ve Yahudilerin tazminat taleplerini toplaması ve komisyonun önüne getirmesi bunun bir göstergesidir. Amerikan kanunlarına göre bir kimse ülkesinden izin almadan da ABD vatandaşı olabilmektedir. Bu bakımdan ABD'nin vatandaşları arasında ayırım yapmaksızın bütün tazminat taleplerini toplaması doğaldır.

Bu yüzden de Amerika'nın tazminat talep listesinde Osmanlı menşeli ABD vatandaşlarına ait 1900 dosya vardı.⁵⁹ Bu yüzden Türkiye görüşmeler boyunca ABD'nin eski Osmanlı vatandaşlarının taleplerine yer vermesine itiraz etmiştir.⁶⁰ Bu nedenle Nielsen komisyona atandıktan sonra vatandaşlığı tartışmalı olanları değerlendirme dışı tutmuş, ancak tam olarak anlaşmanın dışına çıkartmamıştır.⁶¹ Zaten görüşmeler maktu ödeme üzerinde yapılmaya başlandığı ve tartışmalı vatandaşlara ait dosyaların komisyona sunulma süresi 15 Şubat 1934 olduğu için görüşme süreci tıkanmamıştır. Dolayısıyla ABD Dışişleri Bakanlığı bu tür talep sahiplerinin listesini komisyona vermiş, fakat dosyalarını süresi içinde vermeyerek bir ara formül bulmuş gözükmektedir.

Nitekim Nielsen'e göre imzalanan anlaşmada bütün tazminat taleplerini karşılamak üzere imzalanmıştır. Nielsen anlaşmaya dair yazdığı raporunda vatandaşlığı tartışmalı olan tazminat taleplerinin de 25 Ekim 1934 tarihinde imzalanan anlaşma kapsamında olduğunu, Komisyonun Türkiye kökenli Amerikan vatandaşlarının taleplerini değerlendirmemiş ise de, iki Hükümet tarafından imzalanan 25 Ekim

57 *Düstur*, 3. *Tertip*, C. 17, s. 1277-78. *FRUS* 1934, C. 2, s. 933-34. Nielsen, *Claims Settlement*, s. 47-48.

58 Trask, *American Response*, s. 208.

59 Nielsen, *Claims Settlement*, s. 13. Talep Listesi için bkz. Ek. XXX.

60 Türkiye'nin özellikle Yunan-Amerikan vatandaşlarının çifte vatandaşlıklarını kullanarak tazminat talebinde bulunmalarından korktuğu şeklindeki tespit ve yorumlar için bkz. Nielsen, *Claims Settlement*, s. 12-13. Trask, *American Response*, s. 206.

61 Nielsen, *Claims Settlement*, s. 13.

1934 Anlaşması, bir ülkenin vatandaşlarının diğeri aleyhindeki halihazırda açılmış bütün tazminat davalarına son veren bir mahiyet taşımakta olduğunu ifade etmektedir.⁶²

Bununla birlikte önemle vurgulanmalıdır ki Türkiye'deki genel algılama da ABD'nin bütün vatandaş kabul ettikleri adına tazminat talep ettiği ve anlaşma yaptığı şeklinde olmuştur. Anlaşmanın imzalanmasından sonra Türk basınında çıkan haberlerde de I. Dünya Savaşı'nda malları ellerinden alınan ABD vatandaşlarının zarar ve ziyanlarının karşılanması için Türkiye'nin Amerika'ya tazminat ödeyeceğini şekildedir. Örneğin Cumhuriyet gazetesinin haberinde “*Harbi Umumide Amerika tebaasına ait emlakten vaziyet edilenlerin tazmini talebinde bulunulmuş...Amerikanın tanzim ettiği metalip listesi üzerinde tatbikatta bulunan komisyon Türk hükümeti tarafından muayyen bir tazminat itasına karar vermiştir*” denilmektedir.⁶³ Hakimiyeti Milliye gazetesi de bu haberi hemen hemen aynı ifadelerle “*komisyon zarar gören Amerikaluların taleplerini tetkik etmiş ve muayyen bir paranın bu zarara mukabil Amerikan hükümetine ödenmesini ... teklife karar vermiştir*” şeklinde vermektedir.⁶⁴ Burada dikkat çeken her iki haberde de ne kadar tazminat ödendiğine yer verilmemesidir. Bu önemli detayın neden haberde yer almadığı eldeki bilgiler ışığında ancak spekülasyon konusu olabilir.

Diğeri taraftan Nielsen'in raporunda da tazminat taleplerinin vatandaşlık sorunu dikkate alınmadan talep edildiğini ortaya koyan başka noktalar da vardır. Buna göre ABD komisyonunun önündeki dosyalardaki talepler şu şekilde tasnif edilmiştir.⁶⁵

1. Türk askeri veya sivil makamları tarafından değeri tazmin edilmeden el konan tazminat talepleri
2. Mülklerin askerler tarafından gereksiz ve orantısız bir biçimde tahribatı, yağmalanması ve soyulmasına dair tazminat talepleri
3. Türk sivil ve askeri makamları tarafından insan haklarının ihlali ile ilgili olanlar (haksız tutuklamalar ve darb gibi)
4. İnsan hakları veya mülklere gelebilecek zararları önlemek konusunda yetkililerin gerekli gayreti göstermekteki ihmaller ile ilgili tazminat talepleri

62 Nielsen, *Claims Settlement*, s. 15: “The Commission did not consider these claims of naturalized citizens of Turkish origin, the Agreement of October 25, 1934, concluded by the two Governments was framed to effect a final settlement of all outstanding claims of the nationals of each country against the other.”

63 “Amerikalı Emlaki”, *Cumhuriyet*, 14 Teşrinvevvel 1934, s. 5.

64 “Türk-Amerikan Komisyonu” *Hakimiyeti Milliye*, 14 I. Teşrin 1934, s. 3.

65 Nielsen, *Claims Settlement*, 22. Krş; Trask, *American Response*, s. 200. *Bulut, Atatürk Dönemi*, s. 171.

Bununla birlikte ABD Hükümeti'nin talep ettiğinin çok az bir oranına uzlaşmayı kabul etmiş olması ve anlaşmanın imzalanmasından sonra Ermeni ve Rumların tepkileri,⁶⁶ Türkiye'nin tavrı karşısında Amerika'nın sadece vatandaşlığı tartışmasız olanlar için tazminat anlaşması yaptığını düşündürmektedir. Fakat yukarıda da açıklandığı gibi Nielsen'in raporu bu ihtimali dışlamaktadır. Trask da anlaşma hakkında yaptığı değerlendirmede anlaşmanın bütün tazminat taleplerini kapsadığını belirtmektedir. Ayrıca Trask'a göre tazminat tutarı taleplere göre değil, Türkiye'nin ödeme kapasitesine göre belirlenmiştir. Nielsen komisyon çalışmalarının uzamasının arkasında Türkiye'nin istenen miktarı ödeme imkânının olmaması olduğunun farkına varmış ve ödenebilecek bir miktarı tercih etmiştir.⁶⁷ Amerikan gazetelerinde anlaşmayla ilgili çıkan haberlerde de tazminatın Amerikan vatandaşlarının tazminat taleplerine karşılık imzalandığı belirtilmektedir.⁶⁸

Anlaşmanın kapsamı dışında bırakılan ve Türk tarafının müzakere etmeyi asla kabul etmediği dosyalar ise şunlardı: 1) İzmir şehrinin yakılmasından dolayı ortaya çıkan tazminat talepleri, 2) Tehcir sonucu ortaya çıkan tazminat talepleri 3) Türkiye'deki emlak-ı metrukeye dair tazminat talepleri, 4) Türkiye toprakları dışında oluşan tazminat talepleri.⁶⁹

Tazminat Almaya Hak Kazananlar

Tazminat Anlaşması Amerikan Kongresi'nde 22 Mart 1935 tarihinde onaylandıktan sonra Nielsen Washington'da bir büro açtı ve alınan tazminata hak kazananları belirledi. Nielsen komisyona sunulan dosya sahiplerinin isimlerini talep ettikleri tazminat tutarını ve yasal faizini teke tek büyük bir titizlikle tespit etti. Sahte oldukları veya yeterli kanıt bulunmadığı gerekçesiyle taleplerin büyük bir kısmını kapsam dışı bıraktı.⁷⁰ Nielsen'in 1937 yılında yazdığı son raporuna göre sadece 33 talep tazminat alamaya layık bulundu.⁷¹ Bu taleplerin tutarı ise ana para ve faiz dahil olarak 899.338.09 dolardı. Tazminatın en büyük kısmını faiz dahil 260.870.96 dolar olarak Mac Andrews and Forbes Şirketi aldı. Bu şirketi toplamda 191.583.48 dolar alan American Board of Commissioners for Foreign Missions isimli misyoner

66 Trask'a göre *Türk-Amerikan Savaş Tazminatı Talepçileri İttifakı Derneği (The Allied Turkish-American War Claims Association)* adlı kuruluş 200 Osmanlı menşeli Amerikan vatandaşı adına anlaşmayı protesto etmişlerdi. Trask, *American Response*, s. 209.

67 Nielsen Dışişleri Bakanı Hull'a yazdığı bir yazıda Türkiye'nin 1911 den sonra dört uluslar arası savaşa girdiğini, kaybettiğini ve Osmanlı'dan bir şey kalmadığını belirtmiş, ülkenin ödeme kapasitesi olmadığını kaydetmiştir. Trask, *American Response*, s. 207.

68 "Turkey to Pay Our Claims", *The New York Times*, 20 Aralık 1934.

69 Nielsen, *Claims Settlement*, s. 24-41.

70 Trask, *American Response*, s. 209. The New York Times gazetesinde çıkan bir haberde komisyona gelen 900 dostadan 600 tanesinin hukuken dayanaksız olduğunun, 300 tanesinin ise tekrar inceleneceği duyurulmaktadır. Bkz. "Turks To Pay \$ 1.500.000 in War Claims to Turkey", *The New York Times*, 22 Ekim 1934.

71 John A. DeNovo, *American Interests and Policies in the Middle East, 1900-1939*, University of Minnesota Press, 1963, s. 239.

örgütü aldı. Daha sonra sırasıyla Socony-Vacuum Oil Şirketi (150.131.89 dolar), Amerikan Tobacco Şirketi (42.938.25 dolar) ve Singer Sewing Machine Şirketi (51.087.69 dolar) izliyordu.⁷²

Nielsen'in hazırladığı listeye göre ödemeler yapıldıktan ve Türkiye'de çalışan komisyon ile Nielsen'in harcamaları için 70.891.06 dolar ayrıldı. Ancak listeler son şeklini aldığı anda hak edenlere ödenecek tazminat tutarının Türkiye'nin ödeyeceği paradan 400.661.91 dolar daha az olduğu ortaya çıktı. Nielsen'in önerisiyle ABD, Türk Hükümeti'ne borcun daha az olduğunu ve 4 taksit ödeneceğini bildirmeye karar verdi. Buna göre taksitler 1948 yerine 1944 yılında sona erecekti. Türkiye Büyükelçisi Münir Erteğün Dışişleri'ne çağrıldı ve yeni ödeme planı kendisine iki hükümet arasında gizli kalmak şartıyla bildirildi. Gizliliğin sebebi talepleri kabul edilmeyenlerin protestolarından çekinilmesi idi. Nielsen Türkiye'nin ödeyeceği miktarın daha az çıkması üzerine Dışişleri Bakanı Hull'a durumu iletirken "*Türk hükümetine yaptığımız bütün yanlış beyanların ayaklar altına aldığı Amerika Birleşik Devletleri'nin onurunu bir ölçüye kadar bu yaptığımız jest kurtaracaktır*"⁷³ diyecektir. ABD'nin bu jesti Türkiye'nin elçisini çok duygulandırmış, kararı tebliğ eden Dışişleri Bakanlığı Yakın Doğu Masası şefi Wallace Murray'in naklettiğine göre büyükelçi haberi alınca gözlerinden yaşlar dökülmüş ve "*Hükümetinizin cömertliği, adil davranışı ve dürüstlüğü karşısındaki minnettarlık duygularını ifade etmekten aciz olduğunu ve bu anın kariyerinin en mutlu günü olduğunu*" söylemiştir.⁷⁴ Trask eserinde Nielsen'in komisyona atanmasını değerlendirirken onun Türkleri sevmediğini belirtmektedir. Halbuki Nielsen raporunda kendisinin katılmasından önce komisyonun çalışmalarını değerlendirirken "*Antlaşmada.... yoksul bir milletten, büyük çaplı yalan dolanla yüksek meblağlarda para temin edebilmek için girişimlerde bulunulmuştur*" demiştir.⁷⁵

Sonuç

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında imzalanan bu tazminat anlaşması Türkiye ile ABD arasında 1923 yılından beri problem oluşturan ve ilişkilerin gerginleşmesine sebep olan önemli bir engeli ortadan kaldırmıştır. Türkiye bütçe imkanlarına göre çok da az olmayan bir parayı ödemek suretiyle iyi niyetini ve ABD ile iyi ilişkiler kurmaya verdiği önemi göstermiştir. ABD ise bütün tazminat taleplerini almaya çalışmayarak ve maktu bir miktar üzerinde anlaşarak Türkiye ile ilişkilerin düzelmesine önem verdiğini göstermiştir. ABD müzakereler sırasında

72 Nielsen, *Claims Settlement*, s. 780-782. Blz. Ek. XXX.

73 "*This deed would serve in a measure to salvage the honor of the United States so shamefully prostituted by the wholesale misrepresentations made to the Government of Turkey*". Nakleden Trask, *American Response*, s. 210.

74 Nakleden Trask, *American Response*, s. 210.

75 Nielsen'den Hull'a yazılan bir mektuptan nakleden Trask, *American Response*, s. 205.

sürekli olarak Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik koşulları dikkate alarak ilk talep ettiği yüksek tazminat miktarı üzerinden tavizler vermiştir. Yapılan bu anlaşma taraflar arasındaki bütün tazminat taleplerinin sona erdirilmesine yönelik olarak imzalanmıştır. ABD'nin 1900 civarındaki Ermeni ve Rum talep sahibinin protestosuna rağmen bu anlaşmayı imzalaması çok manidardır. Bugünkü tazminat taleplerinin ne kadar yersiz ve hukuki dayanaktan yoksun olduğunu, anlaşma sürecine dair 1937 yılında Nielsen tarafından hazırlanan rapor tüm çıplaklığı ile ortaya koymaktadır. Nielsen raporunda Türkiye menşeli ABD vatandaşlarının taleplerinin tek taraflı, abartılı, haksız ve hukuken mesnetsiz olduğunu açıkça kaydetmiştir.

EKLER

Ek. 1. Tazminat taleplerine dair komisyon kurulmasına dair kararnamenin transkripsiyonu, suretinin metni

Türkiye Cumhuriyeti

Ankara

Baş Vekâlet

Kalem-i Mahsus Müdiriyet

Aded: 102

Kararnâme

24 Kânun-ı evvel 923 tarihiyle İstanbul Murahhaslığına tevdi kılınan Amerika Sefareti'nin ber-vech-i zîr takriri, İcra Vekilleri Heyeti'nin 6/1/340 tarihli ictimaında ledel-kırae keyfiyet tasvib edilmiş ve Hariciye Vekâleti'ne tebligat-ı icrası takarrür etmiştir.

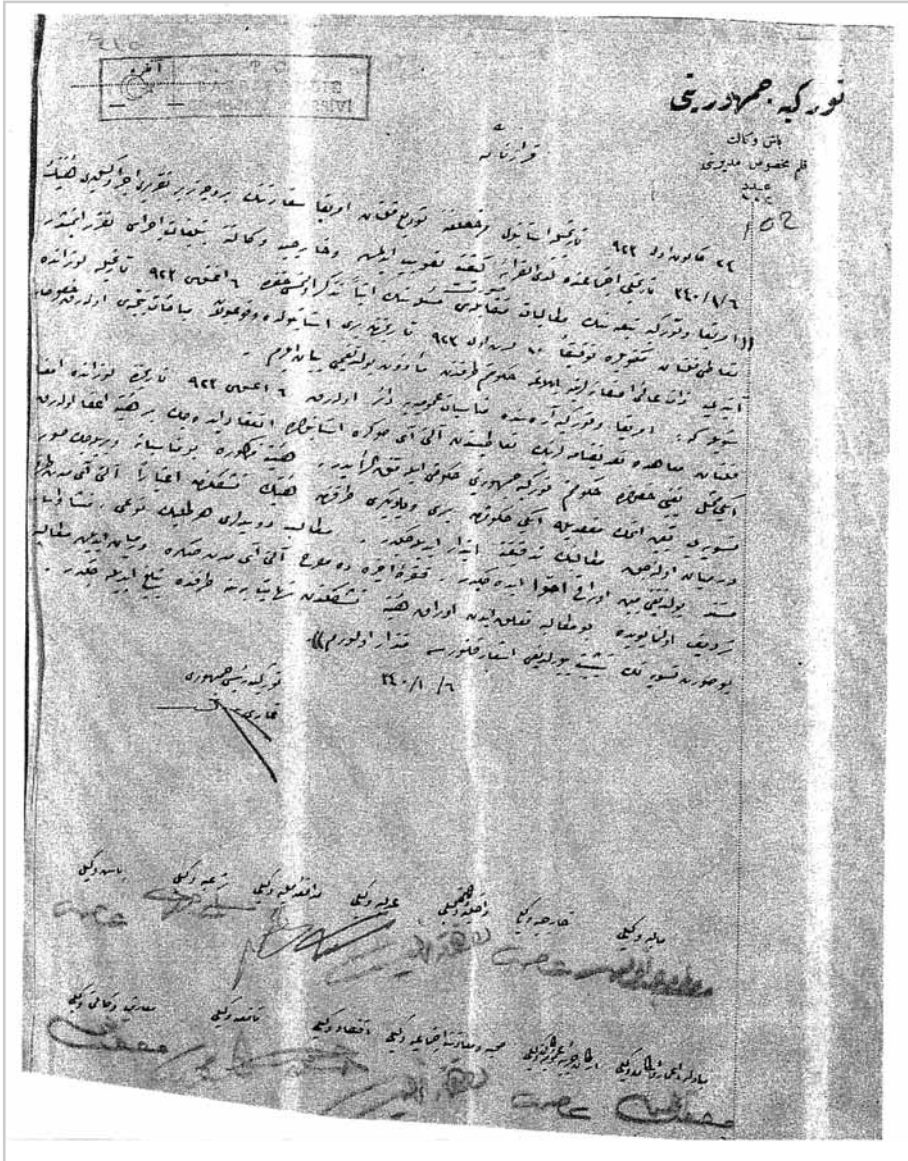
“Amerika ve Türkiye teb’asının metâlibât-ı mütekabilesi suret-i mes’ulesinin atiyen tezekkür olunması hakkında 6 Ağustos 923 tarihiyle Lozan’da teati kılınan mektublara tevfikân 10 Teşrin-i evvel 923 tarihinden beri İstanbul’da vuku’ bulan mübahasât neticesi olarak hususât-ı atiyeyi zât-ı âli-i (...) iblağa hükümetim tarafından mezun bulunduğumu beyan eylerim.

“Şöyle ki: Amerika ve Türkiye arasında münasebât-ı umumiyyeye dair olarak 6 Ağustos 923 tarihinde Lozan’da imza kılınan muahede tasdiknâmelerinin teatisinden altı ay sonra İstanbul’da in’ikad edecek bir heyete ika olarak iki mümessil tayini hususunda hükümetim, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti ile müttefiklik eder. Heyet-i mezkûre bu münasebâta verilecek suret-i tesviyeyi tayin etmek maksadıyla iki hükümetin biri veya diğeri tarafından heyetin teşekkülünden itibaren altı ay müddet zarfında dermiyan olunarak metâlibinin tedkikine ibtidar edilecektir. Metâlib dosyaları her talebin nev’i, menşe ve esasa müstenid bulunduğunu mübeyyin evrakı ihtiva edecektir. Fıkra-i ahirede mussarrah altı ay müddet sonra dermiyan edilen metalibe terdif olunmayıp da bu metalibe taalluk eden evrak, heyete teşekkülünden nihayet bir sene zarfında tebliğ edilecektir. Bu suret-i tesviyenin tesbit buyurulduğu iş’ar kılınırsa minnettar olurum”.

6/1/340

Türkiye Reis-i Cumhuru
Gazi (imza)

Maliye Vekili İmza	Hariciye Vekili imza	Dahiliye Vekâleti Vekili imza	Adliye Vekili imza
Müdafaa-i Milliye Vekili İmza		Şer'îye Vekili imza	Başvekil imza
Mübadele, İmar ve İskân Vekili İmza		Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâleti Vekili imza	
Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekili İmza		İktisad Vekili imza	Nafia Vekili imza
Maarif Vekâleti Vekili imza			

Ek.2: Türkiye Cumhuriyeti ile ABD arasında 25/12/1934 tarihinde imzalanan anlaşma. *Düstur*, 3. Tertip, C. 16, s. 490-92.

490

№: 99 — Türkiye Cümhuriyetile Amerika Birleşik Devletleri arasında 25/12/1934 tarihinde imza olunan karşılıklı metalibin tesviyesine dair olan itilâfnamenin tasdiki hakkında kanun

23 kânunuevvel 1934

[Resmî Gazete ile neşir ve ilânı: 2 kânunusani 1935 — Sayı: 2896]

Kanun №: 2670

Madde 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında 25 birinciteşrin 1934 tarihinde imza olunan ve her iki Devlet vatandaşları mütekabil metalibinin tesviyesine mütedair bulunan itilâfname kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına Hariciye ve Maliye Bakanları memurdur.

Türkiye Cümhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında akdolan ve iki Devlet vatandaşları mütekabil metalibinin tesviyesine mütedair olan itilâfname

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti, 24 kânunuevvel 1923 tarihinde notalar teatisi suretile akdeyledikleri ve 17 şubat 1927 tarihinde notalar teatisi neticesinde hasıl olan itilâf ile teyid ettikleri anlaşmada dahil olan talepleri dostane, çabuk ve tasarruflu surette halletmek arzusu ile işbu itilâfnameyi akde karar vermişler ve bu maksadla:

Türkiye Cümhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında akdolan ve iki Devlet vatandaşları mütekabil metalibinin tesviyesine mütedair olan itilâfnamenin İngilizce metni

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the United States of America, being desirous of effecting an amiable, expeditious and economical adjustment of the claims embraced by the Agrrement concluded by them through an exchange of notes dated December 24, 1933, and confirmed by an agrrement through an exchange of

Türkiye Cümhuriyeti Reisi
Hazretleri

İzmir Mebusu ve Türkiye
Cümhuriyeti Hariciye Vekili
Doktor Tevfik Rüştü Beyefen-
diyi,

ve

Amerika Birleşik Devletleri
Reisi Hazretleri

Fred Kenelm Nielsen'i
Murahhas tayin etmişlerdir.

Bu murahhaslar salâhiyetna-
melerini yekdiğere tebliğ ile
usul ve kaidesine muvafık
bularak atideki hükümleri ka-
rarlaştırmışlardır:

MADDE 1.

Türkiye Cümhuriyeti Hükû-
meti Amerika Birleşik Devlet-
leri Hükûmetine, 24 kânunu-
evvel 1923 tarihli anlaşmada
dahil olan Amerika tebaaları
taleplerinin tamamen tesviye-
sini tazammun etmek üzere
faizsiz olarak (1 300 000) dol-
lar (bir milyon üç yüz bin)
dolar Amerika Birleşik Devlet-
leri doları verecektir. Bu meb-
lâğ, her senelik taksiti (100 000)
(yüz bin dolar) olmak üzere
on üç senede ödenecektir. İlk
taksit işbu itilâfnamenin Tür-
kiye Büyük Millet Meclisince
tasdikından sonra 1 haziran
1936 tarihinde tediye oluna-
caktır.

notes dated February 17,19,27,
have resolved to conclude the
presant Agreement for that
purpose, and have appointed
as their plenipotentiaries :

The President

Of the Republic of Turkey,
Dr. Tevfik Rüştü Bey, De-
puty of İzmir, Minister of Fo-
reign Affairs of the Terepublic
of Turkey,

and

The President

Of the United States of
America

Fred Kenelm Nielsen,

Who, having communicated
their ful powers, found to be
in good and due form, have
agreed as follows:

ARTICLE 1.

The Government of the
Republic of Turkey will pay
to the Government of the
United States of Amerika the
sum of 1,300,000 (one million
three hundred thousand dol-
lars) of the United States of
America, without interest, in
full settlement of claims of
American citizens which are
embraced by the Agreement
of December 24,1923. Paye-
ment of this sum will be made
in thirteen annual installe-
ments of 100,000 (one hundred
thousand dollars) . Payement
of the first installement will
be made on June, 1,1936;
following the ratification of
the present Agreement by the
Grand National Assembly of
Turkey.

492

MADDE 2.

Her iki Hükümet yukarıda zikredilen meblâğın tediyesi suretile Türkiye Cümhuriyeti Hükümetinin kendisine karşı dermeyan edilen yukarıda mezkûr taleblere aid bütün borçlardan ibra edilmiş olacağını ve keza 24 kânunuevvel 1923 anlaşmasına dahil bütün taleplerin de kat'î surette hal edilmiş ad ve telâkki edileceğini kararlaştırmışlardır.

MADDE 3.

İşbu İtilâfname Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tasdik edilmek şartile imzasından itibaren mer'iyete girecektir.

Ankarada yirmi beş teşri-nievvel bin dokuz yüz otuz dört tarihinde her ikisi de aynı kıymeti haiz olmak üzere Türkçe ve İngilizce iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Dr. T. Rüştü Fred Nielsen

ARTICLE 2.

The two Governements agree that, by the payement of the aforesaid sum, the Government of the Republic of Turkey will be released from liability with respect to all of the above-mentioned claims formulated against it and further agree that every claim embraced by the agreement of December 24, 1923, shall be considered and treated as finally settled.

ARTICLE 3.

The present agreement shall be effective from the date of its signature, subject to the ratification of the Agreement by the Grand National Assembly of Turkey.

Done at Ankara in duplicate in the Turkish and English and English languages, which have the same value, this twenty-fifth day of Octobre, nineteen hundred and thirty-four.

Dr. T. Rüştü Fred K. Nielsen

**№: 100 — 1934 mali yılı Umumi Muvazene Kanununa
bağlı bütçelerde bazı değişiklikler yapıl-
masına ve bazı bütçelere fevkalâde
tahsisat verilmesine dair kanun**

23 kânunnevel 1934

[Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 2 kânunusani 1935 — Sayı: 2896]

Kanun №: 2671

Madde 1 — 1934 mali yılı umumî muvazenesine giren bütçelerin (1) sayılı cetvelde yazılı fasıllarından (114 000) lira indirilmiştir.

Madde 2 — Birinci madde mucibince indirilen paralardan (78 000) lirası (2) sayılı cetvelde gösterilen tertiblere ilâve edilmiş ve (36 000) lirası da (3) sayılı cetvelde gösterilen daire bütçelerinde yeniden açılan fasıllara fevkalâde tahsisat olarak konulmuştur.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükmünü yürütmeğe Maliye Vekili memurdur.

CETVEL (1)

F. M.	Muhassasatın nev'i	Lira
<i>Düyunu Umumiye</i>		
212	1722 numaralı kanun mucibince kibrit istikrazı faiz ve itfa mürettebatı	6 000
<i>Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü</i>		
225	Memurlar maaşı	1 500
241 1	Ücret	2 000
245 2	Açık maaşı	500
<i>Gümrük ve İhisarlar Vekâleti</i>		
264 1	İcar bedeli	500
270 4	Gümrük idaresine aid olanlarla tahtı muhafazasında bulunan ve kaçak olarak derdest olunup gümrük idarelerine sevk ve teslim olunan bilûmum eşya ve emvalin nakliye ve bendiyesi ve kaçak olarak yakalanan hayvanların iâşe, bakım ve koruma masrafları	500
290 1	İcar bedeli	500
294 1	Mubayaa	500

Ek-3: Komisyona sunulan tazminat talepleri listesi.

Claimants	Total Amounts Allowed	Deductions	Amounts Due Claimants
Mary Jane Floyd.....	\$163. 00---	\$3. 61---	\$159. 39
Isidore Fried.....	650. 80---	14. 42---	636. 38
Mussie Hochstein, Administratrix of the Estate of Abraham Hochstein, Mussie Hochstein, Judith Hochstein, Israel Nathan Hochstein and Isaac Hochstein.....	500. 00---	11. 08---	488. 92
Rifka Levenson.....	500. 00---	11. 08---	488. 92
Alter Levin.....	2, 000. 00---	44. 33---	1, 955. 67
MacAndrews and Forbes Co.....	266, 784. 00---	5, 913. 04---	260, 870. 96
Michael J. Malamatinis, Emanuel J. Malamatinis and Bertha Malamatinis.....	2, 000. 00---	44. 33---	1, 955. 67
Frederick Charles Newbourg, Jr., as Executor and Trustee, and Fidelity-Philadelphia Trust Company, as Trustee of the Estate of John Samuel Stephenson.....	10, 984. 36---	243. 46---	10, 740. 90
Christo G. Pirocaco (Claim for \$180,409.48).....	16, 058. 49---	355. 92---	15, 702. 57
Quaker City Rubber Company.....	296. 79---	6. 58---	290. 21
Elieser Rivlin, as Guardian of Hanah Belah Sternberg.....	839. 79---	18. 61---	821. 18
Elimeleh Sachs.....	4, 102. 70---	90. 93---	4, 011. 77
Singer Sewing Machine Company (Claim for \$63,961.77).....	51, 087. 69---	1, 132. 32---	49, 955. 37
Socony-Vacuum Oil Company, Incorporated (Claim for \$101,773.28).....	150, 131. 89---	3, 327. 55---	146, 804. 34
Socony-Vacuum Oil Company, Incorporated (Claim for \$13,417.92).....	8, 692. 38---	192. 66---	8, 499. 72
Socony-Vacuum Oil Company, Incorporated (Claim for \$3,844.03).....	5, 535. 40---	122. 69---	5, 412. 71
Texas Company, The.....	31, 643. 09---	701. 34---	30, 941. 75
J. Spencer Turner Company.....	1, 402. 23---	31. 08---	1, 371. 15
Stellios Venturatos.....	3, 067. 09---	67. 98---	2, 999. 11
Wellington, Sears & Company.....	1, 719. 96---	38. 12---	1, 681. 84
Esther White, Administratrix of the Estate of Isaac White.....	37. 17---	. 82---	36. 35
Harris White.....	174. 32---	3. 86---	170. 46
Whittemore Bros. Corp.....	202. 70---	4. 49---	198. 21

LIST OF CLAIMANTS AND SO-CALLED CLAIMANTS WITH AMOUNTS CLAIMED

In isolated instances it was impossible to determine the precise amounts asked for by claimants. With respect to more than half of the names listed, no amounts are stated below, since there are no amounts to record. These names have been listed for purposes of indexing. They are found in the Digests of Obviously Ungrounded Claims, p. 715, and in the Digests of So-called "Claims", p. 733.

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Abdalian, S.....		733
Abraham, Baba.....	\$10, 275. 00..	403
Abramovitz, A. E.....		733
Adamian, Adam.....		733
Adamian, P. A.....		733
Adamopoulos, Adam Constantine.....	633, 457. 39..	709
Adamopoulos, Stella.....	306, 676. 20..	709
Adams, Isaac.....		733
Adams, Louis B.....		733
Adams, Sarah Isaac.....	29, 500. 00..	222
Adjemian, Mariam.....		734
Agasar, Jacob Isaac.....	36, 440. 00..	403
Agerokis, Elias Christ.....		734
Aicaterinis, Nick.....		734
Aivazian, H. A.....		734
Ajamian, Charles, Mrs.....		734
Alcock, John L. and Company.....	17, 594. 58..	715
Alekary, John.....		734
Alexander, Gabriel Bar. See Harriet Maria Bar- clay, guardian.		
Alexander, Nicholas.....	9, 000. 00..	716
Alexandridis, Bassilios.....	13, 000. 00..	198
Allen, Andrew H.....		734
Allen, George P.....		734
Allen, Winifred H. See Anna J. Knapp <i>et al.</i>		
Altsuler, Samuel.....	5, 212. 00..	716
Amanatides, George E.....		734
Ameer, Alexander.....	37, 600. 00..	403
Ameer, Julia.....	26, 350. 00..	403
Ameer, Shlemon J.....	15, 700. 00..	403
American Bible Society.....		734
American Board of Commissioners for Foreign Missions.....	2, 481, 726. 47..	674
American Food Products Company.....		734
American Surety Company.....		734

785

Claimants	Amounts Claimed	Pages
American Tobacco Company, The.....	\$66, 678. 67..	141
American Tobacco Company, The.....	469, 760. 85..	128
American Tobacco Company of the Orient, Inc., The.....	73, 208. 64..	145
Anastasiadis, George.....		734
Andreasian, Andreas H.....		734
Andrew, Mitchell (Michael).....	510, 863. 00..	152
Angelos, Gust.....		735
Angiorlis, Mike.....		735
Annest, Harry A.....		735
Antoniou, Helen G.....		735
Apalakis, Edward.....		735
Aperghis, Photios.....	18, 727. 25..	224
Apostolides, Vassilios, Mrs.....		735
Apostolou, Manos.....		735
Arabadjis, James John.....		735
Arachisky, Minna Siev. See Sarah Siev <i>et al.</i>		
Archaeological Institute of America.....		735
Archbell, Jehu Eborn.....	10, 911. 40..	151
Archbell, Maria H. M.....	32, 689. 37..	149
Argyropoulos, Prodrimos.....	3, 893. 00..	716
Armao, Bolton.....	18, 877. 00..	173
Armao, Paul.....		735
Armour and Company.....	1, 341. 82..	154
Arsanis, Eshu Serghis.....	48, 800. 00..	216
Artin, John.....	85, 500. 00..	717
Asiatic Raisin Trading Company.....	303, 945. 47..	196
Aspromongos, Panios.....		735
Asteriou, Aster.....		717
Athana, E.....		717
Athanasi, Constantine S.....		735
Aughinbaugh, W. E.....		735
Avak, Garapet M.....	442, 000. 00..	651
Avakian, Nerses M.....	58, 500. 00..	191
Avaras, S. J.....		736
Avedisian, Filomen.....		736
Avgeros, Dionyseus.....		736
Ayres, Bridges & Co. See Samuel W. Bridges, assignee.....		
Azoo, George Yohannan.....	27, 650. 00..	193
Babaian, Aram A.....		736
Babigian, Anna.....		736
Badal, William M., Special Administrator of the Estate of Nweeya Badal.....	14, 548. 00..	213
Baddell, Jeremiah.....		736
Badel, Shalem J. A., Mrs.....	64, 145. 00..	403
Bagdigian, Anoushig J.....		736
Bagdigian, Elizabeth.....		736
Bakrijian, Shahanog, Mrs.....		736
Baldwin, Theodore A.....		---

LIST OF CLAIMANTS

787

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Ralph, J. M.		736
Barberis, George D.	\$13, 000. 00.	191
Barbes, Mary Z., Administratrix of the Estate of Zapheres Barbes	22, 225. 00.	155
Barclay, Harriet Maria, as Guardian of Three Children of Gabriel Bar Alexander	£800. 00.	403
Bardax, George		736
Basmajian, Zarouhi		736
Bassett, Theo W.		737
Bedrossian, Edward H.	\$15, 445. 00.	175
Benjamin, Hanna		737
Benjamin, Isaac Baba	33, 000. 00.	440
Benjamin, Israel Isaac		737
Benjamin, Lillian	9, 710. 00.	403
Benjamin, Mary Oraham	64, 550. 00.	209
Benjamin, Musey	50, 000. 00.	212
Benjamin, Thomas		737
Ben-Tovim, Cela Segal. See Mollie Segal <i>et al.</i>		
Berman, Isaac		737
Berman, Mosses	5, 335. 00.	717
Bermann, Nechemiah	23, 875. 00.	718
Beyoglides, George	5, 000. 00.	280
Birge, John Kingsley		737
Bitzer, John		737
Bizanos, John	26, 117. 05.	250
Bizanos, Mary	9, 169. 05.	341
Blackler, Francis	65, 075. 00.	170
Blackler, Francis	73, 470. 12.	157
Blackler, Mary Hooper Routh		737
Board of Foreign Missions of the Presbyterian Church in the U. S. A.		737
Boggigian, Anna		737
Boghosian, B.		737
Bond, S. M. Louise		737
Boroian, Mariam		738
Boucchechter, Bithia		718
Boukis, Kiriakos		738
Breude, Selde		738
Bridges, Samuel W., Assignee of Ayres, Bridges & Co.	10, 164. 36.	443
Bright, Hettie Stauffer, estate of. See Lydia Stauffer, administratrix.		
Broudo, Rivka		738
Broudo, Zelda		738
Bugiagi, John C.		738
Burgess, Mary Edna		738
Cacaris, Menelas M.		738
Caires, James J.	47, 886. 25.	164
Calavas, Anna		738

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Camp, Charles F., Mrs.....		252
Campanas, Theodore.....	\$4, 400. 00..	174
Capsis, Thrassos.....		738
Caras, Dimitrios John.....		718
Carastratis, George.....	40, 157. 14..	190
Carathima, George.....		739
Cardashian, Vahan.....	325, 000. 00..	718
Cardashian, Vahan.....	20, 000. 00..	719
Caridakis, George and Eugenia.....		739
Carpenter, Esther.....	20, 750. 00..	299
Case Company, J. I.....	6, 157. 59..	226
Cassimatis, Demetrios A.....		739
Cassimatis, John E.....		739
Castelli, Anthony.....	16, 666. 66..	206
Castelli, Carolina.....	35, 000. 00..	296
Castelli, Leonard.....		739
Castritsis, Alexander P.....	2, 300. 00..	245
Castritsis, Efharis.....		739
Castritsis, Emmanuel.....	2, 300. 00..	249
Catrevas, Miltiades N.....		739
Catsouros, Sarantis G.....	14, 075. 00..	276
Caucasus Copper Company.....		739
Chambers, Effie M.....		739
Chivitjian, Flora Hagop.....	6, 212. 00..	227
Chrisovergis, John.....		739
Christ, Penelope Domiano.....		739
Christie, Stella M., Estate of.....	Ltq.8, 000 (Gold)	301
Christodulos, Pandora J.....		340
Chrysomalides, Christos.....		740
Chrysomalides, Zampas M.....		740
City Bank Farmers Trust Company as Executor of the Estate of Ernest André Magnifico, Deceased.....	\$33, 843. 00..	282
Clark, Sarah Attwater.....		740
Closterides, Nicholas.....		740
Cofod, A. F.....		740
Cohen, Clarence, executor. See Adolph Yigdoll <i>et al.</i>		
Cohen, Hyman Lazarus.....		740
Cold, Edith.....		740
Cole Motor Car Company.....		740
Colovelonis, James.....		740
Constant, C.....		740
Constantine, Elpinike.....	4, 734. 00..	719
Constantinidi, Olga. See Anna Dimitroff.		
Coparanis, John A.....		740
Cory, Albert N.....	14, 874. 66..	206
Coucoularis, George D.....		740
Coulalis, George.....		741
Coulton, John M.....		741
Coumoulis, Basil C.....	26, 100. 00..	302
Coumoulos, Anna D., <i>et al.</i>	36, 300. 00..	460

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Coundourianes, Vasilios M.....		741
Courayio, George B. (Kourayios, George B.).....		741
Cozzellas, Nicholas.....		741
Crichinys, Max, Mr. and Mrs.....		741
Curtis, Brigham.....		741
Daniel, Joseph.....	\$32, 080. 00..	403
Danielian, Armenag.....		741
Daniels, Michael.....	130, 000. 00..	215
Danino, Albert Haim.....		741
Danopulos, Paul.....		741
Danos, John Xenophon.....	10, 000. 00..	267
Dassos, Clara B.....		742
David, Agakham Z.....	19, 131. 00..	403
David, Jacob.....	6, 180. 00..	403
David, Leonard C.....		742
Davidian, Rose V.....	26, 772. 00..	719
Deinard, Ephraim. See Executors of the Estate of Ephraim Deinard.		
Delianides, Aristides.....		742
Deliapostolou, Nicholas.....		742
Deliganis, Charles E.....		742
Deliopostolo, Athanaces.....		742
Delizanttes, Costes George.....		742
Demetre, Jack H.....		742
Demirjian, Joachim H. Y.....		742
Demirjian, Minas.....		742
Demosthenes, John.....		742
Denenberg, Abraham J.....		742
Depoyan, Turvanda, Mrs.....		742
Der Garabedian, Nerses.....		742
Diamantis, Theophelos.....		743
Diamond, Stephen.....		743
Dieterle, George F.....	13, 879. 92..	169
Dimitroff, Anna, and Olga Constantinidi as Heirs of Mrs. Rhea Baltazzi.....	68, 103. 91..	241
Dodds, J. Boggs.....		743
Dodge, Vera H.....		743
Dooman, Isaac.....		743
Dooman, Joseph.....		743
Drigian, Yeghia.....		743
Dugundji, Basile D.....		743
Duvetias, James (Demetras, James).....		743
Economen, John, estate of. See Gust Serris, ad- ministrator.		
Economidis, John (Ekonomedes).....		743
Eddy, E. J.....		743
Edgar, Absalom I.....	6, 795. 00..	403
Edinger, Isidore, executor. See Adolph Yigdoll <i>et al.</i>		
Edman, Emanuel.....		743
Efremidi, D. A.....		743

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Eghayan, Eli S., Mr. and Mrs., and George Eghayan		743
Eisenbise, Charles W.		744
Elia, George A.	\$7,800.00	403
Elia, Philip		744
Eliades, Ernest		744
Eliades, Mary J.	300.00	208
El-Issa, Chickery S.	£996	720
Elissa, Naim S.		744
Ellis, Wilder P.		744
Elstein, Isaac A.		744
Emanuel, William and Marika	\$21,000.00	304
Englander, David	12,542.42	713
English, George		744
Epidy, Theodore		744
Erickson, C. Telford		744
Eshoo, Darius	15,232.00	403
Eshoo, Ephraim		744
Eshoo, John Eshais		744
Eshoo, Yonan	6,144.00	403
Etkin, Abraham Leib	£1,230.50	187
Evlombiatas, Brotromos		744
Executors of the Estate of Ephraim Deinard	\$13,990.00	270
Fairhill, Morris		745
Faniades, John Paniodes	8,000.00	173
Feder, Esther	25,000.00	713
Feder, Michael	30,099.94	713
Feros, Angelos	4,500.00	720
Fexy, Florence	2,800.00	207
Fidelity-Philadelphia Trust Company, trustee. See Frederick Charles Newbourg, Jr., trustee.		
Fleishick, Abraham		745
Fleming, Mary R.		745
Flinker, Beckie	50,000.00	713
Flinker, Beckie, as Guardian of Evelyn Flinker	25,000.00	713
Flinker, Beckie, as Guardian of Sylvia Flinker	25,000.00	713
Flinker, Helen	25,000.00	713
Flinker, Jacob, Estate of		745
Flinker, Stella	25,000.00	713
Florent, Constantine	9,000.00	185
Floyd, Mary Jane	4,665.75	183
Foster, John D.		745
Foteinos, Nicolaos		745
Francisco, Nicholas	36,240.00	297
Fried, Isidore	1,470.00	182
Fundaminsky, Shena Siev. See Sarah Siev <i>et al.</i>		
Ganja, Shimon, as Administrator of the Estate of David S. Yohannan, Deceased	25,978.00	403
Garabedian, Yeghinar		745
Gardner, Harold I., Mrs. (Emily R. Gardner)		745

LIST OF CLAIMANTS

791

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Gazarian, Toros.....		745
Geghoian, Ohannes.....		745
Gekis, Selios.....		745
George, Absalom.....	\$70,382.00..	403
George, Elizabeth.....	6,755.00..	403
George, John Hadgi (John Samaras).....		745
George, Solomon.....		745
George, Wilson W.....	9,840.00..	403
Georges, Luther.....	65,825.00..	403
Georgiades, Helly D.....	52,700.00..	203
Giwegiz, John.....	8,000.00..	272
Glaubman, Mordecai.....		746
Glitsos, John and Demos.....		746
Glycofrides, Eustace.....	75,000.00..	293
Glyptis, Demetrius.....		746
Gnesios, Gust Christ.....	30,000.00..	229
Gogian, Donabed.....		746
Goinis, William P.....		746
Goldberg, Abraham.....	13,360.00..	713
Goldberg, Benjamin.....	£840..	713
Goldberg, Morris.....	\$2,560.00..	646
Goldberger, Rachel, Mrs.....		746
Goldsmith, Zipora Feigel.....		746
Goldstein, Chaye Sarah.....		746
Goodorich, Abraham.....		746
Gosztanyi Savings & Trust Co., as Guardian of John Emanuel Lagouros.....	10,000.00..	179
Gosztanyi Savings & Trust Co., Guardian of Michael P. Mavroudis.....	950.00..	720
Goulanian, Maritza.....		746
Grad, Louis.....		746
Graff, P. A.....		746
Graisver, Pearl.....		746
Gratz, Samuel.....	Ltq. 2,440 (Gold)	713
Greene, Olive.....		747
Greenfield, L., & Sons.....	\$119,824.00..	394
Grout, Margaret W. See Anna J. Knapp <i>et al.</i>		
Gulamerian, Herepsena.....		747
Gulemerian, Mugrdich.....		747
Gulezian, Satenig.....		747
Hageiosif, Demetrios.....		747
Hagopian, Peter.....		747
Hagopian, S. D., Mrs.....		747
Halson, George.....		747
Harootian, Simon G.....	12,000.00..	721
Hatchi, Philippe.....		747
Hazar-Vartian, Vartouhi.....		747
Hazarian, Erenik.....	78.66	280

1934-1935 Türk-Amerikan Tazminat Anlaşması ve Günümüze Yansımaları

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Hekimian, Louise.....		747
Hekimian, Nejib.....		747
Hellman, Gettle (Jessie).....		747
Herman, Benedict.....		748
Herman, David.....		748
Hintlian, Agavny.....	\$19,000.00..	305
Hintlian, Haigag Kinos, Mrs.....		748
Hoachoozo Palestine Land & Development Co.....	181,025.00..	254
Hochstein, Mussie, Administratrix of the Estate of Abraham Hochstein, Mussie Hochstein, Judith Hochstein, Israel Nathan Hochstein and Isaac Hochstein.....	64,375.00..	519
Hofmann, Ina M., and Dulcie H. Steinhardt.....	6,400.00..	286
Holbrook, Charles H.....		748
Holopikian, Mesrob.....		748
Holtzoff, L. S., and Co.....		748
Hondjopoulos, Mary and Stamatiki.....	8,000.00..	297
Hontall, Arefeti.....		748
Hoobyar, John.....	6,700.00..	268
Hosanna, Joseph.....		748
Hosanna, Nuisa Elisha.....		748
Hosanna, Sergis Yoseph.....	80,700.00..	403
Hovas, Edward K.....		748
Hovespian, Asador, Mrs.....		748
Hower, Clara, and Ralph W. Miller as Heirs of Olive S. Miller.....	79.44..	393
Hower, Clara, and Ralph W. Miller as Heirs of Olive S. Miller (William R. Miller).....	118.44..	392
Iatridis, Menandros H.....		749
Ingersoll-Rand Company.....		749
Ingram, Peter T.....		749
Inueeya, Abraham A.....	10,650.00..	403
Inueeya, Sarah.....	5,025.00..	403
Isaac, John.....		749
Isaacs, S.....		749
Jacob, Ernest.....		749
Jacob, Neweyn.....		749
Jacobs, Hannah Y.....	10,370.00..	403
Jacobs, Jonathan.....	2,975.00..	403
Jacobs, Louisa.....	11,250.00..	403
Jacobs, Louisa, as Administratrix of the Estate of Samuel Jacobs.....	10,975.00..	403
James, Steve.....		750
Jannides, George.....		750
Jebejian, N. H.....		750
Jefyentgis, Peter John.....	2,390.00..	253
Jenkins, Hannah.....	50,000.00..	463
Jerahian, John.....		750
Jigarian, S. M.....		750
Joannides, Aristides J.....		750
Joel, John.....	5,646.00..	403

Claimants	Amounts Claimed	Pages
John, David Peter.....	\$6,665.00..	403
Johns, Alexander.....	7,380.00..	403
Johnson, Abraham.....		750
Johnson, Esther Treudley (Mrs. Bowman).....	50,000.00..	318
Johnson, George.....	71,765.00..	323
Johnson, George.....		750
Johnson, Paul.....	45,350.00..	721
Jones, Baba W.....		750
Joseph, Ezra.....	7,970.00..	403
Joseph, Solomon George.....	15,330.00..	403
Kahfigian, Vedar.....		750
Kalfas, Xenophon.....	28,800.00..	297
Kalligonis, A.....		750
Kalo, Helen (Kaloyeropoulou).....		750
Kaloganis, Theodore.....	14,700.00..	364
Kalunian, Sirvart S.....	51,312.00..	721
Kantrowitz, Matus.....		750
Kapigian, Jacob.....		750
Kapoian, Hagop B.....		751
Karigan, Harry.....		751
Kasabian, Leon.....		751
Kassimis, Alexander D.....	35,245.00..	339
Katsarides, James.....	7,800.00..	721
Kavalgian, H. V. R.....		751
Kayas, Paul N.....		751
Kazanjian, Mardiros A.....		751
Kazazis, Cleopatra.....		751
Keljik, Raffi.....		751
Kellad, Dan.....	63,345.00..	353
Kembessos, Kalliopie.....	34,225.00..	323
Kerames, George.....		751
Kerestetjopulou, Sophia.....		751
Kine, A. A.....		751
Kinos, Antonios.....		751
Klein, Max.....		751
Knanishu, Sarah.....	11,200.00..	403
Knapp, Anna J., Winifred H. Allen, Margaret W. Grout and Katharine B. Megathlin.....	20,000.00..	466
Knight Light Co.....		751
Koronis, Gus.....		751
Korosides, Elias.....		751
Koshaba, Joseph.....	37,350.00..	403
Kotsifos, C.....		752
Koucoulitotis, Dimitris.....		752
Koukourakis, Constantinos.....		752
Kourelis, Constantine.....	6,575.00..	297
Kouroyen, Polymnia, Mrs.....		752
Kromides, Sultana.....		752
Kulahlian, Elise.....		752
Kuptsis, Demosthenes.....		752
Kyros, Nicholas (Lalles, C. N.).....		752

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Lagouros, John Emanuel. See Gosztonyi Savings & Trust Co., guardian.		
Lamme, Charles Wilson.....	\$836. 00..	403
Lane, R. W.....		752
Lane, Reggio & Co., Inc.....	29, 947. 72..	278
Lane, Rufus W. See City Bank Farmers Trust Co., executor.		
Langdon, Ida B.....	7, 185. 00..	308
Lanoil, Abraham, Estate of.....		752
Lanoil, Jacob Hirsh.....	30, 415. 43..	713
Lapin, Aaron.....	Frs.41, 353. 50..	470
Latchin, Abner N.....	\$79, 590. 00..	403
Latgis, James.....		752
Lemonides, Demetrios C.....		752
Leonidas, Theodore.....		753
Levanos, Dimitrios George.....		753
Levenson, Rifka.....	20, 000. 00..	532
Levi, Harris L., et al.....	51, 975. 00..	713
Levi, Louis. See Harris L. Levi et al.		
Levin, Alter.....	91, 153. 27..	688
Levin, Isaac David.....	L.E.865. 50..	713
Levin, Kalman.....	970 napoleons or \$3,880.00..	530
Levinson, Joseph. See Heirs of Joseph Levinson.		
Levinson, Max.....		753
Levy, Jacob.....		753
Levy, Jashaia.....		753
Levy, Joseph. See Harris L. Levi et al.		
Levy, Joseph.....	\$17, 397. 85..	713
Levy, Moses E.....	17, 325. 00..	713
Levy, Moses E., Administrator of the Estate of Hanna Levy.....	10, 000. 00..	713
Levy, Rebecca.....		753
Levy, Simon, estate of. See Samuel Spitzer, executor.		
Lewensohn, Benjamin L.....	2, 000. 00..	713
Lewensohn, Benjamin L., Administrator of the Estate of Joseph Lewensohn.....	17, 141. 00..	713
Lewensohn, Chaye Baileh, Estate of.....		753
Lewensohn, Israel and Leib Lewensohn.....	60, 000. 00..	713
Lewensohn, Sarah.....		753
Liakos, Georges Elias.....	42, 967. 00..	312
Lilienthal, Isaac.....		753
Limmos, Amon.....		753
Limnioudes, Eraklis & Kimon, and Limmos, Evanthea.....		753
Lipschitz, Joseph.....	29, 506. 00..	713
Lipschitz, Kalman.....	4, 850. 00..	722
Lipschitz, Zipora.....	10, 000. 00..	713
Lipson, Peshke.....		753

LIST OF CLAIMANTS		795
Claimants	Amounts Claimed	Pages
Lowenstein, Louis.....	\$2,000.00..	545
Lulejian, Albert D.....	14,875.00..	297
Lyon, Frank.....		754
MacAndrews and Forbes Co.....	2,095,499.93..	87
MacAndrews & Forbes Co. (Caucasian Licorice Company, Limited).....	7,377.48..	118
MacAndrews & Forbes Co. (Frederick Valentine Greene, Jr.).....	32,719.89..	120
Machniz, Jacob.....	6,480.00..	722
Machniz, Mosche.....		754
Machniz, Ruth Pearl Segal. See Mollie Segal <i>et al.</i>		
Macripodari, Nicholas A.....	30,205.00..	323
Magigian, Zagig P.....		754
Magnifico, Ernest André, estate of. See City Bank Farmers Trust Company, executor.....		
Maimaris, Demetrios.....		754
Makis, John.....		754
Malakian, Peter.....		754
Malamatinis, Michael J., Emanuel J. Malamatinis, and Bertha Malamatinis.....	133,760.00..	603
Malick, Elia R.....	11,920.00..	403
Malick, Elia R., as Guardian of Annie Malick.....	75,000.00..	403
Malick, Samuel R.....	7,622.00..	403
Malick, Siunol.....		754
Malick, Walter.....	9,825.00..	403
Malick, Yonan.....		754
Mangos, Christos P.....	Ltg. 4,750..... (Gold)	297
Mangurian, Nishan K.....		754
Manookian, M. K., Company.....		722
Marcopoulos, Christos G.....		754
Marcus, Isaac.....		754
Mardikian, Azniv.....		754
Margarites, James.....		755
Markopulos, Athina P.....	\$45,500.00..	338
Markos, Isaac.....		755
Markt & Hammacher Company.....	Mk.391.50..	472
Marmaras, Nicholas.....	\$38,173.75..	473
Matjoranis, Michael.....		755
Matthews, James.....		755
Mavrides, Margitsa L.....		755
Mavrides, N.....		755
Mavrodes, Tasso.....		755
Mavromates, John Abram.....		755
Mavropoulo, A.....		755
Mavroudis, Michael P. See Gosztonyi Savings & Trust Co., guardian.....		
Max, Lizzie.....	8,590.00..	713
Mazel, Blanche Segal. See Mollie Segal <i>et al.</i>		
Meena, Olivia S.....		755

1934-1935 Türk-Amerikan Tazminat Anlaşması ve Günümüze Yansımaları

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Meir, Pinhass, <i>et al.</i> (Elyahn and Isaac).....		755
Meirick, Julius M.....		755
Meizell, Samuel.....		755
Mekredis, Diamondis.....		756
Melchor, Alexander.....	\$23, 850. 00..	403
Melchor, Shacher, Mrs.....	6, 900. 00..	403
Melonas, Harry.....		756
Mericas, C.....		756
Mesrobian, Hagop H.....		756
Metheny, Mary E.....		756
Metz, W. A.....		756
Meymaris, Basil E.....	9, 496. 00..	297
Mihaludakis, George.....		756
Milanos, Angelos.....		756
Milidonis, Demetrios.....		756
Miller, Ralph W.....	102. 49..	393
Miller, Ralph W., heir. See Clara Hower and Ralph W. Miller as Heirs of Olive S. Miller, and Clara Hower and Ralph W. Miller as Heirs of Olive S. Miller (William R. Miller).		
Mills, Minnie B.....		756
Milonas, Nicholas C.....		756
Mirsky, Samuel K.....		756
Mirza, Joseph Y.....	46, 350. 00..	403
Missir, Charles J.....		756
Missir, Julia H.....	30, 153. 00..	323
Moinester, Jacob L.....		757
Moore, Winifred Van Lennep.....		757
Moorhatch, Luther A.....	10, 000. 00..	403
Moosekian, Senekerim Harouteoun.....		757
Mooshie, Abraham.....		757
Mooshie, Suria, in Her Own Right and as Adminis- tratrix of the Estate of John Mooshie, Deceased..	57, 860. 00..	403
Mooshoian, Shnoorhoom.....		757
Moraitis, Sotiris and Gus.....		757
Morhodge, Joseph J.....		757
Morris, Marie de Jaba.....	43, 328. 55..	326
Mouradian, Anita.....		757
Mugerdichian, Aram, as Assignee of Mariam Philibosian.....	40, 300. 00..	724
Muller, Hugo Arthur.....		757
Mushmushian, Mary.....		757
Mustakis, Evangelos G.....		757
Nadder, Saul, as Guardian of Juiei Nadder.....	9, 420. 00..	403
Nalpantian, Ohannes S.....		758
Narzagian, Lousintag.....		758
Narzakian, A.....		758
Nason, Agnes M.....		758
Natalie, Shahan.....		758
Natkin, Beile.....	2, 050. 00..	725
Natkin, Nathan Note.....	£2, 275.....	581

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Neesan, Yaroo M.....	\$34, 945. 00..	403
Nelkin, Harry L.....		758
Nelkin, Louis.....		758
Newbourg, Frederick Charles, Jr., as Executor and Trustee, and Fidelity-Philadelphia Trust Com- pany, as Trustee of the Estate of John Samuel Stephenson.....	9, 160. 62..	450
Nicholson File Company.....		445
Noroian, Isabel (Zabel Takvorian).....	4, 000. 00..	725
Odeishow, Suria Pera.....	25, 762. 00..	403
Odishoo, Sam (Shamshon).....	18, 797. 00..	403
Offley, David.....		726
Ohanasian, Margardy.....		758
Oraham, Abishai H.....	11, 825. 00..	403
Oraham, Meshael Joseph.....	5, 670. 00..	403
Orphan, George.....		758
Orphandakis, Anthony.....		758
Oshanna, Joseph.....	14, 500. 00..	403
Palestine Land & Development Co.....		758
Palesty, Nick.....		758
Palioglou, Gregory.....	77, 500. 00..	547
Pallamary, Pierre.....	10, 000. 00..	323
Palombo, Robert.....		759
Pandaleon, Costa Andrew, and George Andrew Pan- daleon doing business as Pandaleon Brothers.....	90, 983. 33..	333
Panos, John.....		759
Pantages, John.....		759
Pantos, A.....		759
Papachristodoulou, George.....	439, 086. 00..	297
Papadakis, Paul L.....	29, 440. 00..	297
Papdiamandis, Apostolus A.....	3, 000. 00..	726
Papadopolos, John.....		759
Papadopoulos, Anthony.....		759
Papanthony, James.....		759
Papasian, Jack C.....		759
Papayannis, Anastasios J.....		759
Papayannis, Maria A.....	15, 500. 00..	323
Papayannis, T.....		759
Papgen, Walter.....	167, 950. 00..	297
Pappas, Hercules G.....		759
Pappas, Peter B.....		759
Pappas, Soterios G.....		760
Pappas, Stelios G.....		760
Paranicas, Mary.....	2, 800. 00..	179
Paraskakes, Zacharias.....		760
Paraskeva, R.....		760
Parke, Davis and Company.....		760
Parris, Phot.....		760
Paschalis, A. K.....		760
Pasmezoglu, Milton.....		760
Patsulis, Louis.....		760

13342-27-51

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Paulides, Anthony.....		760
Pavlidakey, Athan.....		761
Pavlidakey, Michael.....		761
Pavlidakuy, Helen.....		761
Pavlides, Maria M.....		761
Pearlman, Henry.....	\$34, 914. 45..	713
Peloian, Sarah Khachador.....		761
Pera, Frederick.....	30, 000. 00..	441
Pera, George.....		761
Pera, Theodore.....		761
Perry, Marjorie Witter (Mrs. Stewart W. McClelland), Individually, and on Behalf of her Minor Children, Marjorie Lois Perry and James Perry..	100, 000. 00..	322
Peters, Frederick J.....	3, 522. 33..	446
Philibosian, Mariam. See Aram Mugerdichian, assignee.		
Piandes, Alexander.....		761
Pinneo, Annie E.....	1, 036. 00..	323
Pipeas, Nicholas Fote.....		761
Pirocaco, Christo G.....	180, 409. 48..	232
Pirocaco, Christo G.....	753, 078. 00..	587
Pitsoulis, Louis.....		761
Pittman, Charles Read.....		761
Pogosoba, J.....		761
Politeas, Peter.....		761
Politis, Evangeline.....		761
Politis, Maria.....	9, 700. 00..	726
Polycardioty, Nina.....		762
Prasakis, Iraklis Arseniou.....		762
Prasco, Christo.....		762
Pratt, Daniel Sharp, doing business as Daniel S. Pratt & Co.....	18, 275. 00..	349
Preveletzianos, Christ.....	21, 473. 00..	346
Psaltis, Paul.....	71, 000. 00..	297
Quaker City Rubber Company.....	170. 08..	229
Quaker Oats Co.....	18, 406. 48..	202
Rabinowitz, Moses Joshua.....	14, 300. 00..	713
Radio Corporation of America.....	164. 11..	711
Rahanian, Mary.....		762
Raisis, Minas E.....		762
Raisis, George and Kyriakos.....		762
Raisis, Spiros, Mrs.....	10, 000. 00..	342
Rakoobian, Siranoush Dieran.....	25, 500. 00..	726
Rallis, Anthony.....		762
Raphael, R. G.....		762
Raubitschek, Davidian & Co.....		762
Reed Mfg. Co.....		762
Reichenthaler, Moses.....		762
Riggs, Ernest W.....		763
Rizzo, Vasilis.....		

LIST OF CLAIMANTS

799

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Rivlin, Elieser.....	\$3, 280. 00..	727
Rivlin, Elieser, as Guardian of Hanah Belah Sternberg.....	6, 675. 00..	622
Rivlin, Solomon.....	10, 000. 00..	713
Rogers, D. M.....		763
Rokach, Lazar.....	27, 645. 30..	503
Ropas, John George.....	3, 966. 67..	297
Rosenman, Judah H.....		763
Rothschild, Zalel, estate of. See Kalmen Warshawsky, administrator.		
Rottenfeld, Florence Sypora Segal. See Mollie Segal <i>et al.</i>		
Rouchan, Peter.....		763
Rustigian, Elmas Mukdesi.....		763
Rustum, Michell and Emile.....		763
Sabbag Brothers.....		763
Sachs, Elimeleh.....	38, 273. 50..	575
Sahagian, Aghavni.....		763
Sahagian, Verkian.....		764
Sahagian, Zakaria D.....		764
Saligopolos, Themestocles.....	8, 245. 00..	297
Salomon, Ely.....		764
Saltz, Joseph.....		764
Samios, Constantine John.....		764
Samuel, Ablahat O.....	37, 650. 00..	403
Sanloupolis, Theodore.....		764
Sarajian, Jasper.....		764
Sarantis, John P.....	6, 860. 90..	310
Sargis, David.....		764
Sargis, Jacob.....	11, 250. 00..	439
Sargis, John A.....		764
Sargis, Joseph.....		764
Sargis, Shimmion Y.....		764
Sargis, Yacob A., and Emma Sargis.....	158, 300. 00..	403
Saricopoulos, Evangelos, Costa, Yorania, Efthihias and Helená.....		764
Sarkisian, Rose.....		765
Sarmast, Basil.....	14, 800. 00..	403
Sarricopoulos, Angelo and Charles.....		765
Savaides, C. John.....		765
Saves, James.....		765
Savidis, Marrika.....		765
Savopoulos, Sotirios.....		765
Savopulos, John.....		765
Schapira, Kopel, Estate of.....		765
Schehas, Constantine.....		765
Sechas, Panagiotis C.....	15, 828. 00..	329
Seeve, Sarah D., and Solomon Ira Seeve as Heirs of William Seeve, Deceased.....	3. 400. 25..	713

Segal, Mollie, <i>et al.</i>	\$45,000.00..	713
Segal, Mollie, Executrix of the Estate of Simon Segal	55,407.00..	713
Segal, Ninie (Nina). See Mollie Segal <i>et al.</i>		
Segal, Zollie. See Mollie Segal <i>et al.</i>		
Seibold, Jacob		765
Seksenian, Kevork		765
Selian, Sima		766
Semenlides, George		766
Senderov, Goldie Siev. See Sarah Siev <i>et al.</i>		
Senounian, Repeka		766
Seraydarian, Aghavni V.		766
Serdarian, Siranoush		766
Sergis, Joseph		766
Sergius, Benjamin		766
Sergius, John	26,966.80..	403
Serris, Gust, Administrator of the Estate of John Economen	26,500.00..	727
Sevasly, Marie		766
Sevastopulos, Demo		766
Shabaz, Absalom David	20,200.00..	403
Shahbaz, Y. H.	70,546.00..	403
Shahboz, Shushan	12,650.00..	403
Shainberg, Jonah		766
Shalitta, Margaret	32,000.00..	403
Shapira, Wolf	28,000.00..	713
Shapiro, Mirel		766
Shapiro, Miriam R. W., in Her Own Right and as Administratrix of the Estate of Jacob Simon Werner	36,350.00..	713
Shapiro, Miriam R. W., as Natural Guardian of Morris M. Shapiro, Formerly Known as Morris M. Werner	25,000.00..	713
Shaw, Ardashes H.	46,150.00..	403
Shedd, Mary Lewis		766
Shikaly, David L.	42,443.00..	403
Shimmon, Aghasie M., Mrs., as Executrix of the Estate of Aghasie M. Shimmon	6,401.00..	403
Shimmon, Elizabeth	2,040.00..	403
Shimmon, Jonathan	8,550.00..	403
Shimmon, Joseph Malik		766
Shimmon, Koshaba H.	21,568.00..	403
Shimmon, Koshaba H.	13,476.00..	403
Shimmon, Miriam Yonan	4,721.00..	403
Shimmon, Paul	42,509.00..	403
Shimmon, Paul, Trustee	23,066.40..	403
Shimmon, Shushan Yonan	4,550.00..	403
Shimon, Jewel Abraham	30,000.00..	403
Shimoon, Baba	32,736.00..	403
Shlemon, Elisha B.	18,664.50..	403
Sholsohn, Moses		767

	Amounts Claimed	Pages
Shomon, Nvia Yadgar.....	\$5, 048. 33..	403
Shulman, Joseph I.....		767
Sideris, John.....		767
Siev, Aaron, Estate of.....		767
Siev, Hanna.....	10, 000. 00..	714
Siev, Jacob, and Joshua Siev.....	20, 000. 00..	714
Siev, Joseph, estate of. See Sarah Siev, ad- ministratrix.		
Siev, Joshua.....	21, 670. 50..	714
Siev, Joshua. See Jacob Siev and Joshua Siev.		
Siev, Joshua (Son of Aaron Siev).....		767
Siev, Lea.....		767
Siev, Miriam.....		767
Siev, Morris.....		767
Siev, Moses. See Sarah Siev <i>et al.</i>		
Siev, Nachama.....		767
Siev, Nathan.....		767
Siev, Sarah, Administratrix of the Estate of Joseph Siev, Deceased.....	21, 715. 00..	713
Siev, Sarah, <i>et al.</i>	42, 000. 00..	713
Siev, Shushana.....		767
Siev, Solomon.....		767
Simeon, Spyridon Hatzi.....		767
Simon, Erimiah.....		768
Simon, Marion.....	8, 100. 00..	403
Simon, Paul.....	31, 488. 00..	403
Simonian, Mariam.....		768
Singer Sewing Machine Company.....	54, 895. 03..	358
Singer Sewing Machine Company.....	63, 961. 77..	490
Sinyrniad, George.....		768
Siretoudes, Theodore, Heirs of.....		768
Skevakis, Polinikis H.....	1, 714. 28..	323
Sliwoo, Martha M.....	88, 455. 00..	403
Smyrneo, Leon.....		768
Socony-Vacuum Oil Company, Incorporated.....	70, 597. 74..	368
Socony-Vacuum Oil Company, Incorporated.....	101, 773. 28..	369
Socony-Vacuum Oil Company, Incorporated.....	38, 214. 98..	377
Socony-Vacuum Oil Company, Incorporated.....	3, 844. 03..	377
Socony-Vacuum Oil Company, Incorporated.....	13, 417. 92..	380
Socony-Vacuum Oil Company, Incorporated.....	7, 125. 67..	383
Solomon, Albert Eshoo.....		768
Solomon, Joseph.....	21, 450. 00..	403
Solomon, Samuel I.....	16, 700. 00..	403
Solvotos, Theodore.....		768
Sotriadhis, Otto.....		768
Souders, J. F.....		392
Spanos, John.....	24, 500. 00..	297
Spanos, Nicholas S.....		768
Spaselly, P.....		768
Speropulo, Polycarp.....	60, 234. 83..	357
Spiro Co., Inc., Joseph.....		768

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Spirgis, Alekos.....	\$6, 250. 00..	344
Spitzer, Samuel, Executor of the Estate of Simon Levy, as Settlor of a Certain Wakf Trust.....	Ltq.1, 585½..... (Gold)	714
Spoer, Hans Henry.....	\$25, 079. 32..	455
Stafford, G. A., & Company.....	2, 497. 78..	323
Stamatopoulos, Anestos.....		768
Stamboulis, Agememnon M.....		769
Stamboultzian, Mariam.....		769
Stamper, Moahe.....		769
Stampfer, Benjamin and Shoahana.....		769
Stampfer, Judith.....	50, 000. 00..	493
Stampfer, S.....		769
Standard Commercial Export & Finance Corporation, The.....	168, 158. 06..	323
Standard Commercial Tobacco Company, Incorporated, The.....	803, 305. 65..	323
Standard Commercial Trading Corporation.....	13, 039. 49..	323
Stark, Hamin.....	1, 928. 00..	728
Starr Piano Company, The.....	164, 220. 28..	314
Stauffer, Lydia, as Administratrix of the Estate of Hettie Stauffer Bright.....	79. 44..	393
Stein, David.....	L.P.407. 50..	714
Steinhardt, Dulcie H. See Ina M. Hofmann and Dulcie H. Steinhardt.		
Stephanides, Stephan G.....		769
Stephanson, Stephen C.....		769
Stephens, Thomas O., Mr. and Mrs.....		769
Stephenson, John Samuel, estate of. See Frederick Charles Newbourg, Jr., trustee.		
Sterenber, Chaya Rosa.....		769
Sterenber, Reisch.....		769
Sterling Engine Company, The.....	\$2, 444. 37..	642
Sternberg, Hanah Belah. See Elieser Rivlin, guardian.		
Sternberg, son of Rosa Sternberg.....		769
Sternberger, Miriam.....		769
Steve, Gus (Constantinos Efstratiou).....		769
Stewart, James S. & Mrs. M. E.....		770
Stilian, Nicholas Y.....		770
Sun Gents' Furnishing Company.....		770
Surpass Leather Co.....		770
Suvleros, Nicholas Leonidas.....		770
Synodis, Synodis.....	10, 000. 00..	297
Syracopoulos, Costas, estate of. See Anna Zammit, administratrix.		
Tambakis, E. C.....		770
Tamraz, Alice M.....		770
Tamraz, Jonathan E.....		770
Tara, Basil A.....		770

LIST OF CLAIMANTS

803

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Tashjian, Charles.....		770
Tassa, Anthony Nick.....		452
Tassos, Demosthenes.....		771
Tatarian, Courken.....		771
Tatosian, M.....		771
Taylor, Margaret.....		771
Texas Company, The.....	{ 350 rayals .. 489,589 piastres .. 20 paras .. }	579
Theodore, Basil.....		771
Theodorou, Catherine.....		771
Theofilou, Stavros (Theopilus, Stavros).....		771
Thom, Daniel M. B., Dr. See Heirs of Dr. Daniel M. B. Thom.		
Thomaides, Basil Thomas.....		771
Thomas, George.....		771
Tinios, John.....	\$25, 000. 00 ..	499
Tjoller, Mihail.....		771
Toolalian, Benjamin H.....		771
Tooma, Lazar.....	5, 624. 90 ..	403
Touris, Angela.....		771
Tracy, Charles Kellogg.....	606. 00 ..	453
Treefull, Sergius.....	{ 52, 308. 60 .. £750 .. }	728
Trivaglich, Apostol.....	\$76, 885. 00 ..	385
Tsakiris, John P.....		771
Tsamopoulos, Constantinos G.....	25, 203. 33 ..	297
Tseros, John N.....		771
Tsivoglou, George J.....		772
Tsobanacos, George.....		772
Tsorvas, D. K.....		772
Tsourmas, Kyriakos H.....		772
Turk, J. Colver.....		772
Turner, J. Spencer, Company.....	802. 65 ..	454
Tutungis, Nickelis.....		772
Udelevitz, S., Estate of.....		772
Uloraites, Steve.....		772
Vafides, Christos.....		772
Valakos, D. E.....		772
Valukis, Christ C.....		772
Valwkes, Paraskeva S.....		772
Vanetikas, James.....		772
Van Hook, Loretta C.....		773
Vartanian, Jacob, as Guardian of Alice (Azad) Vartanian.....	26, 050. 00 ..	728
Varveres, Michail C.....		773
Varzhabedian, Mihrama.....		773
Vassiliades, Alexander.....		773
Vassiliades, George S.....		773
Vassiliades, Emile.....		773

1934-1935 Türk-Amerikan Tazminat Anlaşması ve Günümüze Yansımaları

	Amounts Claimed	Pages
Venturatos, Stelios.....	\$20, 476. 83..	647
Villaras, Edward & Nicklys.....		773
Voulgarakis, Kyriaki, on Behalf of Herself and of Her Minor Son, George Voulgarakis.....	72, 740. 00..	730
Voutsos, Pangiota.....	12, 000. 00..	297
Warner, Etta.....		773
Warsawsky, Kalmen, Administrator of the Estate of Zalel Rothschild and Guardian of the Children of Zalel Rothschild.....	17, 830. 00..	731
Warton, John George.....	3, 300. 00..	403
Wasserman, Sobil.....		773
Weinberg, Noah.....	3, 525. 00..	543
Weinberg, Rachel.....	3, 155. 50..	538
Weingarten, Joshua.....		773
Weisberg, Solomon.....	76, 530. 30..	714
Weisz, Abraham.....	15, 500. 00..	714
Wellington, Sears & Company.....	1, 000. 53..	459
Werner, Jacob Simon, estate of. See Miriam R. W. Shapiro, administratrix.		
White, Benjamin L.....	16, 925. 00..	732
White, David. See Moses White and David White.		
White, Elka. See Esther White <i>et al.</i>		
White, Esther. See Esther White <i>et al.</i>		
White, Esther, Administratrix of the Estate of Isaac White.....	32, 780. 00..	628
White, Esther, <i>et al.</i>	35, 000. 00..	714
White, Harris.....	15, 445. 00..	535
White, Isaac, estate of. See Esther White <i>et al.</i> and Esther White, administratrix.		
White, Joel. See Esther White <i>et al.</i>		
White, Miriam. See Esther White <i>et al.</i>		
White, Moses, and David White.....	20, 000. 00..	714
White, S. (Salomon). See Esther White <i>et al.</i>		
White, Solomon.....	9, 250. 00..	573
Whittemore Bros. Corp.....	116. 16..	575
Wieand, A. C.....		773
Williams, William.....		773
Winter Co., M. A.....		774
Wolman, Esther Lea.....		774
Xenakis, Nick.....		774
Xenophon, Kalfos.....		774
Yagubian, Aram.....	15, 000. 00..	487
Yarrow, Ernest Albert.....	6, 215. 00..	732
Yavassis, George N.....		774
Yazezian, Louis S.....		774
Yeghishian, Garabed Der.....		774
Yianopoulos, George.....		774
Yigdoll, Adolph.....	125, 000. 00..	714
Yigdoll, Adolph, <i>et al.</i>	180, 917. 73..	714
Yigdoll, Clara, executrix. See Adolph Yigdoll <i>et al.</i>		

Claimants	Amounts Claimed	Pages
Yohannan, David S., Deceased. See Shimon Ganja, administrator.		
Yohannan, J. I.....		774
Yohannan, Miriam, in Her Own Right and as Administratrix of the Estate of Dr. David Yohannan, Deceased.....	\$80, 810. 90..	403
Yohannan, Sarah G.....	43, 125. 00..	404
Yonan, Isaac M.....	47, 700. 90..	550
Yonan, Jesse M.....	148, 611. 00..	550
Yonan, Nabey.....	95, 919. 00..	404
Yonan, Sam D.....	28, 100. 00..	404
Yoseph, David Mirza.....		774
Yosip, Eva Mar.....	115, 980. 00..	404
Yuseff, Abraham David.....	7, 076. 00..	404
Zammit, Anna, Administratrix of the Estate of Costas Syracopoulos.....	{ 15, 138. 88.. } { Ltq.2, 857. 25.. }	398
Zaravinos, Jordan D.....		774
Zaya, Tamraz.....		774
Zayia, John Y.....		774
Zededis, H.....		774
Zervos, John G.....		775
Zervoudakis, Yani Manoli.....		775
Zevas, William.....	\$17, 000. 00..	498

Ek-4. Tazminat alma hakkı kazananlar ve aldıkları tutar.

778

INTEREST AS INDEMNITY

Britain, as some guide to principles adhered to by the United States in an interesting, comprehensive arbitration of comparatively recent date. Article IV of the terms of submission of that Agreement is as follows:

“The Arbitral Tribunal, if it considers equitable, may include in its award in respect of any claim interest at a rate not exceeding 4 per cent per annum for the whole or any part of the period between the date when the claim was first brought to the notice of the other party and that of the confirmation of the schedule in which it is included.”

In cases in which interest was allowed, notably *The Lord Nelson* case, the tribunal discussed principles of law relating to the inclusion of interest in awards. However, the tribunal pointed out that, in giving application to those principles, it was restricted by the terms of submission which were, of course, controlling. By the arbitral agreement, the contracting parties had, in a measure, eliminated the application of principles of law between themselves.

In dealing with the present cases, the Agreement of December 24, 1923, permits a fuller application of established rules of law and, therefore, a more generous treatment of claimants with respect to the allowance of interest as regards periods for which interest may be computed. The rate of 4 per cent. stipulated in the Agreement of August 18, 1910, between the United States and Great Britain has been used, and, in cases involving loss of property, interest has been allowed from the time of taking or destruction to the date when claims might be presented to the Commission. It may be noted that, generally, no information was furnished by claimants with respect to prevailing local rates in Turkey. The attached table shows computations which have been made at the rate of 4 per cent. over the respective periods. Figures showing computations of interest have been inserted in opinions which, as has been explained, were prepared before it was ascertained that funds were available for the payment of interest.

Claimants	Principal Amounts Allowed	Amounts of Interest
American Board of Commissioners for Foreign Missions.....	\$120,346.00.....	\$75,580.02
American Tobacco Company, The (Claim for \$66,678.67).....	26,669.72.....	16,268.53
Photios Aperghis.....	2,500.00.....	1,075.00
Armour and Company.....	1,341.82.....	1,017.08
Francis Blackler (Claim for \$73,470.12).....	35,652.33.....	26,489.68
Samuel W. Bridges. Assessor of Taxes.....		

INTEREST AS INDEMNITY

779

Claimants	Principal Amounts Allowed	Amounts of Interest
J. I. Case Company.....	\$3, 777. 60.....	\$1, 605. 48
Anna D. Coumoulos, <i>et al.</i>	5, 000. 00.....	2, 000. 00
George F. Dieterle.....	6, 755. 00.....	2, 904. 65
Executors of the Estate of Ephraim Deinard..	3, 000. 00.....	2, 229. 00
Mary Jane Floyd.....	100. 00.....	63. 00
Isidore Fried.....	400. 00.....	250. 80
MacAndrews and Forbes Co.	158, 800. 00.....	107, 984. 00
Frederick Charles Newbourg, Jr., as Ex- ecutor and Trustee, and Fidelity-Phila- delphia Trust Company, as Trustee of the Estate of John Samuel Stephenson...	6, 356. 69.....	4, 627. 67
Christo G. Pirocaco (Claim for \$180,409.48) .	9, 786. 01.....	6, 272. 48
Quaker City Rubber Company.....	170. 08.....	126. 71
Elieser Rivlin, as Guardian of Hanah Belah Sternberg.....	612. 50*.....	227. 29
Elimeleh Sachs.....	2, 371. 50.....	1, 731. 20
Singer Sewing Machine Company (Claim for \$63,961.77).....	29, 414. 67.....	21, 673. 02
Socony-Vacuum Oil Company, Incorpo- rated (Claim for \$101,773.28).....	86, 580. 00.....	63, 551. 89
Socony-Vacuum Oil Company, Incorpo- rated (Claim for \$13,417.92).....	4, 987. 02.....	3, 705. 36
Socony-Vacuum Oil Company, Incorpo- rated (Claim for \$3,844.03).....	3, 844. 03.....	1, 691. 37
Texas Company, The.....	18, 533. 46.....	13, 109. 63
J. Spencer Turner Company.....	802. 65.....	599. 58
Stellios Venturatos.....	1, 792. 17.....	1, 274. 92
Wellington, Sears & Company.....	981. 15.....	738. 81
Esther White, Administratrix of the Estate of Isaac White.....	21. 30.....	15. 87
Harris White.....	100. 07.....	74. 25
Whittemore Bros. Corp.....	116. 16.....	86. 54

* Interest was computed only on \$362.50, the item relating to loss of property.